

**AUTEURSRECHTEN EN AI
FUNDAMENTELE VRAGEN**

**TRANSCRIPTIE
WAT ZIJN DE BESTE TOOLS?**

KRISTOF DEMASURE & BRECHT DECAESTECKER

**‘Bij De Tafel van Gert
durven mensen live te
zeggen wat ze denken’**

IN DIT NUMMER

- 03 EDITO**
- 04 SPREEKTijd**
Dubbelgesprek met Brecht Decaestecker en Kristof Demasure, de makers van De Tafel van Gert
- 08 ACTUA**
De nieuwe sharedienst van Belga
- 10 ACTUA**
Korte berichten
- 12 VVJ ACADEMY**
Reflectie van professor Michaël Opgenhaffen over factchecking en AI
- 15 EXPEDITIE FREELANCE**
Eugenie D'Hooghe
- 16 EGLANTINE NYSEN**
Interview met de Editorial AI Innovation Expert van Roularta
- 18 AUTEURSRECHTEN EN AI**
Over technologische innovatie en de rechten van makers
- 21 DE PASSIE VAN**
Matthias M.R. Declercq
- 22 TOOL**
Een selectie van transcriptietools met hun voor- en nadelen

- 24 INTERVIEW**
Elke Jeurissen over de vernieuwde Expertendatabank
- 26 BLUESKY**
Het beste alternatief voor X
- 28 FOTOROL**
Emy Elleboog
- 30 RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK**
Overzicht van de recentste uitspraken van de Raad
- 31 ACTUA**
De Tijd bekroont Belgische bedrijven
- 32 IN & UIT HET VAK**
Celien Tanghe & Jozefien Van Huffel
- 34 ONDER EMBARGO**
Het reilen en zeilen in het wereldje
- 35 ACTUA**
Lien Henderickx, chef regio van Het Laatste Nieuws

Zelf een goed idee voor het volgende nummer?

Stuur je pitch naar redactie@journalist.be voor 27 februari 2025.
De Journalist 255 verschijnt op 16 april 2025.

COLOFON

COÖRDINATIE:

Charlotte Michils
(charlotte.michils@journalist.be)
en Steve Van Herpe
(steve.van.herpe@journalist.be)

EINDREDACTIE: Steve Van Herpe

CONCEPT EN VORMGEVING:
Revista (www.revista-media.be)

KERNREDACTIE: Charlotte Michils -
Karl van den Broek - Kris Van Haver -
Steve Van Herpe

MEDEWERKERS: Margot Cassiers -
Sofie Demeyer - Charlotte Deprez -
Thomas Detombe - Eugenie D'Hooghe -
Hans Dierckx - Emy Elleboog - Selma
Franssen - Charlotte Michils - Michaël
Opgenhaffen - Tom Peeters - Joris Snaet -
Steve Van Herpe - Luc Vanheerentals

COVER: Sarah Van Looy

REDACTIESECRETARIAAT:
Zennestraat 21, 1000 Brussel
Tel. 02/777 08 40
info@journalist.be, www.journalist.be

ABONNEMENTEN: info@journalist.be

RECLAMEREGIE: Beny Bechler,
beny.bechler@journalist.be

DRUK EN VERZENDING: Graphius

Vlaamse Vereniging
van Journalisten

MEER INSPRAAK

America first? De realiteit pakt anders uit. Interventies in Europese verkiezingen, georkestreerde desinformatiecampagnes op andere continenten, opiniestukken in buitenlandse nieuwsmidia. Onder het mom van ‘free speech’ zwellen feeds verder aan met alternatieve feiten en worden techplatformen nog wat minder inclusief.

Autocratieën volstaan niet meer met navelstaarderij. Ze klikken zich vast aan elkaar, wereldwijd, over landsgrenzen en oceanen heen. Geen stunt is te gek: Musk-satellieten in Italië, ‘community notes’ in plaats van factchecks, een pro AfD-opiniestuk in de krant *Die Welt*. Ook van binnenuit worden democratieën opgegeten nu.

Na de vaststelling is het tijd voor actie. Op X word je niet meer geïnformeerd, ga er weg. Organiseer je. Desinformatie is internationaal, het antwoord moet dat ook zijn. Laat contentmoderatie niet over aan platformen. Maak gebruik van de mogelijkheden die de digitale dienstenwet en de verordening inzake mediavrijheid bieden. Zo kunnen organisaties zich aanmelden als ‘trusted flagger’ en haatspraak melden aan platformen. Europese raden voor de journalistiek en mediaregulatoren kunnen tussenkomen wanneer er wordt ingegrepen op betrouwbaar nieuws.

Denk na over ‘samenwerkingen’ met big tech en AI. (Onder druk staand) Meta-geld voor factchecking? Oké. Delen van nieuws op platformen? Nihil obstat. Maar trainen van AI-systemen met nieuwscontent om het dalend verkeer naar nieuwssites van sociale media het hoofd te bieden? Is dat een langetermijnvisie of een eenmalige enveloppe? De consensus is dat trainingsdata voor taalmodellen op raken, nu Wikipedia, sociale media en de rest van het internet zijn afgegraasd. Voor zover ze onontgonnen terrein zijn, zijn uitgevers, met hun hoogwaardige content, een logische volgende halte.

Die romance blijkt wederzijds. In 2025 willen uitgevers fors meer investeren in samenwerking met AI-platformen zoals ChatGPT en Perplexity. Over wat journalisten willen blijft de bevraging van het Reuters Institute van de Oxford-universiteit stil.

Maar dit debat gaat niet enkel over het uitgeversbedrijf. Het gaat ook over inspraak. En inspraak is pas mogelijk wanneer er transparantie is. In 2025 mag het ook daarover gaan.

CHARLOTTE MICHILS

*Algemeen secretaris
VVJ / AVBB*

Desinformatie is
internationaal, het
antwoord moet
dat ook zijn

**‘Bij De Tafel van Gert
durven mensen live
te zeggen wat ze denken’**

Ja-nee-bordjes, tafelspringers en Gert Verhulst: ze zijn al zes seizoenen vaste waarden bij De Tafel van Gert. Play pakt dit jaar uit met extra uitzendingen - en met host Tine Embrechts, die drie weken het roer overneemt van Gert Verhulst. We vragen Brecht Decaestecker en Kristof Demasure naar hun ambities met actua.

AUTEUR: SELMA FRANSSEN - FOTO'S: SARAH VAN LOOY

De een werkt aan het programma van de dag, de ander aan dat van de komende jaren. Hoe ziet een doorsneedag er voor jullie uit?

Kristof: 'Ik bepaal mee de strategie voor actualiteit bij Play. Dat houdt in: veel overleg, budgetbeheer en het opstellen van langetermijnplannen. Momenteel werken we aan de strategie voor de komende drie jaar. Waar ligt onze focus? Wie willen we bereiken met de lineaire zenders en ons digitale platform GoPlay? Behouden we de zelfrelativering van zowel de hosts, als het programma en de zender? Hoe plaatsen we de beste content tegenover concurrenten zoals VRT en DPG Media? Samen met Brecht bewaak ik ook het deontologisch kader van *De Tafel van Gert*. Daar hecht ik veel belang aan; ik zit al meer dan tien jaar in de Raad van Journalistiek. Als media is het onze democratische plicht om deontologie hoog te houden. Ik ben zelfstandige en combineer het denk- en overlegwerk bij Play met andere functies waarin ik strategisch advies geef.'

Brecht: 'Ook ik denk veel na, maar mijn dagen zien er helemaal anders uit. (*lacht*) Die beginnen met het lezen van de papieren kranten. Daar vind ik vaak inspiratie, tussen de regels of in een interessante quote. Als ik met de auto naar de redactie ga luister ik onderweg naar podcasts, ga ik met de trein dan check ik

nog online media en bekijk ik Nederlandse talkshows. Van 10 tot 11 uur hebben we redactieoverleg. Een deel van de gasten staat al vast, maar over één of twee namen discussiëren we vaak uitgebreid. Na het overleg belt de eindredacteur met Gert Verhulst om de gasten en onderwerpen door te nemen. Gert denkt mee en doet suggesties. Daarna worden gasten en tafelspringers gebeld, interviews voorbereid en een script geschreven. Om half zes eten we samen met Gert en om zes uur repeteren we de show, waarbij redacteurs de gasten spelen. Om half zeven arriveren de gasten en bespreken we de show nog eens met hen. Vaak passen we last minute nog dingen aan, bijvoorbeeld omdat we een leuke anekdote horen die we er zeker in willen. Om tien voor acht gaan de gasten naar de make-up voor een laatste touch-up en om acht uur gaan we live.'

Hoe ziet de redactie eruit?

Brecht: 'Zowel van Play als van het productiehuis dedsit hebben we veel vrijheid gekregen om onze redactie samen te stellen. We zijn met een redactionele ploeg van zes redacteurs, drie eindredacteurs, twee videoredacteurs en mezelf als hoofdredacteur. Er zijn mensen bij met een entertainmentachtergrond die aan *Gert Late Night* en *De Cooke & Verhulst Show* werkten, maar ook vakjournalisten, zoals

Pascal Kerkhove, die jarenlang hoofdredacteur was van *De Gazet van Antwerpen*, en jong talent dat weet welke onderwerpen er bijvoorbeeld op TikTok leven. Aan de productionele kant zijn er de mensen van geluid, montage en regie. Zij zorgen onder meer voor onze kenmerkende splitscreens, met twee mensen – bijvoorbeeld Gert en een gast – naast elkaar frontaal in beeld, terwijl ze fysiek naast elkaar zitten. Dat is fantastisch knap werk van de regisseurs, die dat live tot in de puntjes uitvoeren.'

Kristof, hoe kijk je jaren vooruit in een snel veranderend medialandschap?

Kristof: 'We tekenen plannen uit voor de komende drie jaar en kijken dan per semester hoe de markt evolueert. Er zijn mondiale bewegingen tussen de online platformen, de VRT krijgt een nieuwe beheersovereenkomst... De impact daarvan kan je niet voorspellen. De mogelijkheden worden natuurlijk ook bepaald door budgetten. Gelukkig hebben we een stabiele aandeelhouder die de culturele verankering in Vlaanderen erg belangrijk vindt en ons de ruimte biedt om ver vooruit te plannen. Dat vooruitkijken begint met terugblikken. De afgelopen drie jaar heeft talent een sleutelrol gespeeld in de evolutie van Play. Gert Verhulst onderscheidt zich van journalisten zoals Wim De Vilder, Stef Wauters en Bart

Schols vooral met zijn eigen specifieke stijl en aanpak: Gert spreekt mensen aan die niet alleen willen weten wat er in de samenleving speelt, maar die ook geëntertaint willen worden. Om de toekomst uit te tekenen, kijken we welke talenten er zijn, hoe hun doelgroepen evolueren en hoe we hen verder kunnen laten groeien. Zo is *De Tafel van Gert* klein begonnen, hebben we het format verfijnd en vervolgens uitgebreid. In verkiezingsjaar 2024 deden we dat door in onze eigen stijl zeven verkiezingstafels te brengen, met een scherpere focus en meer diepgang. Dat was in lijn met hoe de interesses van Gert zich ontwikkeld hebben, maar ook met wat er leefde bij de doelgroep.’

Wie is die doelgroep?

Kristof: ‘Onze kerndoelgroep bestaat uit actieve dertigers, veertigers tot vijftigers, die na een drukke dag via de tv de actualiteit mee willen krijgen, maar ook willen ontspannen. Steeds meer kijkers vinden ons ook via de app *GoPlay*. Zij zijn gemiddeld veel jonger dan de traditionele lineaire kijkers van alle Vlaamse zenders. We monitoren voortdurend of we binnen onze kerndoelgroep blijven groeien. Dat doen we niet alleen door de kijkcijfers te analyseren, maar ook met impactmetingen. Hoeveel gesprekken worden er gestart rond de onderwerpen die we behandelen? Hoe leeft het verder op digitale platformen? Wordt het door andere media opgepikt? Die bredere inhoudelijke impact is minstens zo belangrijk als de kijkcijfers.’

Brecht: ‘Bij *Het Laatste Nieuws* heb ik geleerd dat we er zijn voor iedereen, van de poetsvrouw tot de notaris. Dat is bij *De Tafel van Gert* net zo: de deur staat open voor iedereen die zin heeft in een mix van informatie, interessante gasten en humor. Omdat we een commerciële zender zijn, ligt de focus wel op de doelgroep van 18 tot 54 jaar. Onze redactie weerspiegelt die doelgroep, met twintigers, dertigers, veertigers, een vijftiger en een zestiger. Bij de selectie van gasten en thema's zoeken we naar een mix die mensen van 18 tot 54 jaar kan aanspreken. Onlangs ging het bijvoorbeeld over Salvatore Adamo vanwege de MIA's; jonge collega's moesten googelen wie hij is. Diezelfde collega's maakten mij dan weer warm voor straffe influencers of YouTubers die ik nog niet ken.’

Kristof: ‘Het gaat niet alleen om het samenbrengen van verschillende leeftijden; de zender streeft diversiteit op alle vlakken na. Gender, opleidingsniveau, culturele afkomst... Ons doel is om mensen met uiteenlopende achtergronden en standpunten samen te brengen en zo de wereld van zoveel mogelijk kijkers te verbreden. We willen een tegenwicht bieden aan de polarisatie die ook in Vlaanderen online steeds vaker ontstaat, waar mensen in hun eigen bubbels opgesloten raken. Geen monologen, maar dialogen.’

We willen een
tegenwicht bieden
aan de polarisatie die
ook in Vlaanderen
online steeds vaker
ontstaat, waar mensen
in hun eigen bubbels
opgesloten raken

KRISTOF DEMASURE

Brecht: ‘Een voorbeeld van een gesprek waarin bubbels werden doorbroken, was toen radiopresentator Jo De Poorter zei dat kleuterleiders niet veel meer doen dan spelen en knutselen. We hebben de volgende dag een kleuterleider uitgenodigd die uitlegde wat de job écht inhoudt. Jo heeft snel beseft dat zijn uitspraak verkeerd was en zich geëxcuseerd. Hij verwoordde een vooroordeel dat bij meer mensen leeft, gaf aanleiding om dat vooroordeel samen te onderzoeken en liet zien dat het oké is om van mening te veranderen. Ik ben er trots op dat we een platform bieden waar mensen live durven te zeggen wat ze denken – ook als ze ernaast zitten. Ik hoop dat onze tafel een plek blijft waar meningen uitgesproken mogen worden, zonder dat mensen bang moeten zijn voor cancelcultuur.’

BRECHT DECAESTECKER

- hoofdredacteur van *De Tafel van Gert*
- studeerde Germaanse talen met Nederlands en Zweeds als vakken
- was journalist bij onder meer de *Krant van West-Vlaanderen*, *Menzo*, *Het Nieuwsblad* en *Humo*
- was voor *De Morgen* coördinator van bijlage media.com, chef nieuws, chef weekend en adjunct-hoofdredacteur
- was digitaal hoofdredacteur bij VRT en hoofdredacteur van *Het Laatste Nieuws*
- sinds januari 2023 hoofdredacteur van *De Tafel van Gert*

KRISTOF DEMASURE

- hoofd actua, info & deontologie bij Play
- studeerde Pers en voorlichting
- begon loopbaan bij persagentschap Belga
- was journalist bij *De Morgen*, waarna hij de overstap naar communicatie maakte
- deed programma-communicatie en zender-communicatie voor VT4, De Vijver Media, Woestijnvis en Play
- sinds maart 2024 verantwoordelijk voor de actuastrategie van Play

Play kondigde aan in 2025 nog meer in te zetten op actua. Wat kunnen we verwachten?

Kristof: ‘Onze concurrenten zijn niet zozeer VTM of VRT, maar eerder de grote techspelers. Die platformen hebben een technologische voorsprong waar wij op moeten inspelen, maar missen journalistieke kennis en menselijkheid. We kunnen ons onderscheiden door aansprekende, onderbouwde verhalen te vertellen binnen human interest en actua. Dat hebben we op Play4 en GoPlay al gedaan met programma's over maatschappelijke thema's, zoals *Bompa Bockie*, waarin Bockie de Repper onderzoekt hoe het is om ouder te worden in een woonzorgcentrum. Die reeksen leveren vaak weer stof op voor *De Tafel van Gert*, waar het gesprek wordt voortgezet. Dit aanbod zullen we de

komende jaren uitbouwen met nieuwe formats en programma's die buiten de gebaande paden treden. Denk aan reeksen zoals *Wij zijn van Nienof!* of *Shalom allemaal!*. Daarnaast kiezen we ervoor om ondanks de budgettaire moeilijke tijden meer uitzendingen te maken van *De Tafel*, door dit jaar voor het eerst tijdens de paasvakantie te blijven uitzenden.'

Vanaf 14 april zal Tine Embrechts met De Tafel van Tine drie weken het roer overnemen van presentator Gert Verhulst.

Kristof: 'Het zal hetzelfde actuele en entertainende programma zijn, maar met een andere host die eigen accenten legt. We kozen bewust voor een vrouwelijke host van 50 jaar, omdat we streven naar die diversiteit aan achtergronden en Tine een frisse kijk brengt. Tine kent *De Tafel* goed als tafelspringer en is gebeten door actualiteit. Wat zij zal doen past helemaal bij de visie waarmee we drie jaar geleden gestart zijn. De "moeder" van *De Tafel* is de

Bij Het Laatste
Nieuws heb ik geleerd
dat we er zijn voor
iedereen, van de
poetsvrouw tot de
notaris. Dat is bij De
Tafel van Gert net zo

BRECHT DECAESTECKER

toenmalige programmadirecteur Annick Bongers, die besloot dat de zender om acht uur zou openen met een live programma dat de eettafel thuis weerspiegelt. Waar er gepraat wordt over hoe ieders dag was, maar ook over dingen als: "Heb je gehoord wat Elon Musk nu weer gedaan heeft? Wat moeten we daarvan denken?" Die dynamiek zoeken we op met Gert en Tine:

ongedwongen gesprekken, onderbouwd met heldere argumenten. De komende jaren zullen we zien hoeveel variatie en hoeveel weken er nog bij kunnen komen – zo zouden we in januari bijvoorbeeld ook eerder kunnen starten.'

Er is kritiek geweest op de combinatie van actua en entertainment. De Tafel van Gert zou niet diepgaand en kritisch genoeg zijn. Wat vinden jullie daarvan?

Brecht: 'In het begin was er binnen de redactie veel discussie: zijn we een actualiteitenprogramma of een entertainmentshow? We hebben vrij snel de knoop doorgehakt: *De Tafel van Gert* is actueel en urgent én grappig en entertainend. Het zit precies tussen een programma als *De Afspraak* en *JAMES & co* in. Gert is een entertainer en zakenman, maar hij wordt omringd door journalisten met een perskaart die de interviews voorbereiden. Politici die bij ons komen worden wel degelijk kritisch bevraagd. We hebben Bart De Wever streng geïnterviewd, maar ook

gelachen door hem drie petjes op te zetten: van burgemeester, partijvoorzitter en politicus. Toen De Wever in *De Tafel van Gert* kritiek uitte op Israël in verband met Gaza, was dat nieuwswaardig. Tegelijkertijd maakten we ruimte voor luchtigheid in datzelfde interview.

‘De zender heeft altijd in die combinatie geloofd en het programma de tijd gegeven om zich te bewijzen. Inspiratie vind ik bij Nederlandse talkshows, maar ook bij *Humo*. *Humo* is op zijn best een perfecte mix van actueel, diepgaand en grappig. Je vindt er topinterviews met een pittige vraagstelling, gevolgd door cartoons van Kamagurka en humoristische stukken zoals *Uitlaat*. Wij hebben als eerste die balans, met vallen en opstaan, op Vlaamse televisie gevonden. En ironisch genoeg kwam de stevigste kritiek in het begin van *Humo*, dat onze spreidstand te groot vond.’

Hoe zit het met de kijkcijfers van *De Tafel van Gert*? Als de kaap van 300.000 kijkers bereikt werd, zou Gert de redactie meenemen naar zijn villa in Saint-Tropez.

Brecht: ‘Die kaap is al een tijd geleden bereikt. Gert heeft woord gehouden, de hele redactie is op vakantie geweest.’

Kristof: ‘We zitten nu rond de 350.000 kijkers per avond. Heeft Gert een nieuw target gesteld? Dat nog niet, maar ook zonder uitzicht op een verblijf in de villa wordt er ambitieus verder gewerkt.’ (LACHT)

Op welke momenten van *De Tafel van Gert* zijn jullie trots?

Brecht: ‘Een van de meest memorabele momenten was het interview waarbij de echtgenoot en zoon van de vermoorde Claudia Van Der Stichelen uit de anonimiteit traden. Het toonde hoe onze tafel een veilige plek kan zijn voor kwetsbare gesprekken. Natuurlijk was er ook het interview met Bart De Pauw. Elk mediameerk wilde dat hebben en wij hadden het. Dat is iets waar we trots op mogen zijn, ongeacht de meningen over onze aanpak. Spraakmakend was het ontslag van de burgemeester van Knokke live aan onze tafel. Niemand wist dit vooraf, zelfs Gert niet. Iets vergelijkbaars

gebeurde toen de vraag: ‘Mag iedereen jouw loon weten?’ gesteld werd. Lynn Van den Broek zei ‘ja’, waarna Gert vroeg wat zij verdient als actrice bij *Thuis*. Lynn antwoordde eerlijk, wat een debat op gang bracht over de verloning van acteurs. We willen de voorspelbaarheid voor zijn – en die momenten waren een verrassing voor iedereen.’

Kristof: ‘Mij is ook het interview over de reeks *Putain* bijgebleven, met Zwangere Guy en de jonge acteur Liam Jacqmin. Tafelspringer Nathalie Meskens gaf debutant Liam grote complimenten over zijn acteerpresetaties. Het was een warm gesprek, dat de modale Vlaming op een andere manier naar de realiteit van jongeren in onze niet zo geliefde hoofdstad deed kijken. Het zijn dit soort onverwachte momenten die raken. Daarom is live uitzenden voor ons cruciaal: de hoogspanning die dat oplevert houdt makers en kijkers op het puntje van de stoel. De meest eerlijke momenten kan je niet scripten – ze ontstaan live op antenne.’

Belga.share biedt nieuwe opportuniteiten voor journalisten

Met het nieuwe platform Belga.share wil het persagentschap Belga de communicatie faciliteren tussen verspreiders van persberichten en journalisten met inhoudelijk gelijkaardige interesses.

Belga wil hiermee haar actuele verspreiding van persberichten afkomstig van bedrijven, overheden en organisaties naar een netwerk van meer dan 5000 Belgische journalisten optimaliseren. Die verloopt immers niet efficiënt omdat journalisten overstelpt worden met mails. Volgens Hans Vandendriessche, hoofdredacteur van Belga, kunnen ook journalisten zelf met Belga.share een aanzienlijke tijdswinst boeken.

Aanbieders van persinformatie kunnen in Belga.share een eigen newsroom creëren waar ze hun info bundelen en aanvullend beeldmateriaal en achtergrondinformatie posten. Ook journalisten kunnen er een newsroom uitbouwen met informatie over thema's die ze volgen, contactgegevens en hun beste of meest recente artikels. Belga.share maakt op basis van de newsrooms intelligente koppelingen tussen professionals

met complementaire interesses en brengt hen met mekaar in contact. Net als op sociale media kunnen beide partijen elkaar volgen, maar hier gebeurt dit in een exclusieve en besloten omgeving.

Van de persberichten in het pr-lab van Belga.share zien journalisten volgens Vandendriessche bijvoorbeeld meteen of en wanneer er in het verleden al over bericht is. ‘Met AI kunnen bovendien langere persberichten of dossiers worden samengevat, waardoor men de nieuwswaarde van het persbericht in kwestie sneller kan inschatten. Belga.share geeft ook info over de contactpersonen en meteen ook contactgegevens van andere belangrijke spelers in die sector. Voor elk van die handelingen moet je op dit moment aparte zoekacties opzetten of andere platformen consulteren’, aldus de hoofdredacteur. Het persagentschap geeft bijna alle Belgische journalisten gratis toegang tot Belga.press en nu ook tot Belga.share. (LV)

Voor meer info: belga.press/nl/share.

VRAAG HET LIDMAATSCHAP VAN STAGIAIR-BEROEPSJOURNALIST AAN!

Ben je drie maanden aan de slag als journalist in hoofdberoep?

→ Dan kan je aanvaard worden als stagiair-beroepsjournalist. Dat is een opstapje naar je officiële erkenning als beroepsjournalist (algemene nieuwsmedia) of journalist van beroep (periodieke pers), waarvoor je twee jaar actief moet zijn als journalist in hoofdberoep.

Aan het lidmaatschap van stagiair-beroepsjournalist zijn enkele aantrekkelijke voordelen verbonden:

- gratis treinkaart NMBS 2de klasse
- advies en rechtsbijstand
- collectieve polis beroepsaansprakelijkheid
- sectorinformatie (De Journalist, toegang member zone op journalist.be ...)
- bijscholing
- allerlei kortingen
- en nog veel meer...

Download het aanvraagformulier voor
stagiair-beroepsjournalist via de QR-code

Binnenkort uitspraak in rechtszaak tegen journalist Dirk Selis

Op woensdag 12 februari werd er gepleit voor het hof van beroep in Antwerpen in de zaak van journalist Dirk Selis. De uitspraak wordt verwacht op 12 maart.

Selis kreeg op 24 juni 2024 een boete van 2.000 euro met uitstel wegens onrechtmatige verwerking van persoonsgegevens van oud-burgemeester Veerle Heeren (CD&V). De rechtbank in Hasselt stelde dat hij Heerens naam had moeten anonimiseren bij het dubbelchecken van feiten bij een apotheker. Gesteund door de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ) tekende Selis onmiddellijk beroep aan. De rechtszaak werd aangespannen na Selis' onthulling in 2021 over Heerens vervroegde coronavaccinatie, wat leidde tot een klacht wegens privacyschending. Het dossier bracht een debat op gang over de balans tussen persvrijheid en privacybescherming. De rechtbank benadrukte dat journalisten vertrouwelijke informatie mogen verwerken, mits dit strikt noodzakelijk is voor het publieke belang. Selis en zijn advocaat, Werner-Edouard de Saeger, onderstrepen dat de waakhondfunctie van de journalistiek cruciaal is voor een democratie. Ze vrezen dat een veroordeling een gevaarlijk precedent kan scheppen en onderzoeksjournalistiek zal bemoeilijken. VVJ roept het hof op tot een zorgvuldige belangenafweging. Vrijheid van nieuwsgaring is de hoeksteen van gedegen journalistiek. Zonder die vrijheid blijft de burger verstoken van essentiële informatie. Een journalist moet ongehinderd experts kunnen benaderen en informatie kunnen aftoetsen. (CM)

DE QUOTE

“Ik heb nog een account op X, maar ik zit nu op Bluesky. Ik heb daar misschien wat minder volgers - 300.000 tegenover 500.000 - maar ik heb meer engagement. Mensen gebruiken Bluesky om journalistiek te lezen, iets wat je bezwaarlijk over Facebook of X kan zeggen.”

– Anne Applebaum, Amerikaans historica en journaliste, in De Tijd van 25 januari 2025

Volg VVJ op LinkedIn en Bluesky

VVJ neemt afscheid van X en verwijdt het platform uit al haar communicatiekanalen, zoals websites en nieuwsbrieven. Ook impliciet wil VVJ geen steun meer bieden aan een forum dat is afgeleden naar misinformatie en toxiciteit. Met deze stap richt VVJ zich op de toekomst. Ze is al geruime tijd actief op LinkedIn en sinds deze week ook op Bluesky. Volg ons daar voor updates over het journalistieke vak, juridische ontwikkelingen en andere relevante sectorinformatie. (CM)

Volg ons op
LinkedIn

Volg ons op
Bluesky

OPROEP

Freelancetarieven-brochure 2025 in de maak

Sinds de oplevering van de 2022-editie van de praktijk-tarieven voor freelancejournalisten in de Vlaamse nieuws-media is er heel wat gebeurd. Zo hield de energiecrisis lelijk huis en beslisten enkele huizen om (collectief) te indexeren. Er was de programmawet van 26 december 2022 die het fiscale voordeelregime voor auteursrechtvergoedingen hervormde. Als gevolg van de programmawet diende de sector een rilingaanvraag in en werd er voor de zomer van 2024 een akkoord bereikt. De riling, die enkel kan toegepast worden door de aanvragers, betekent een aderlating voor journalisten die werken voor andere uitgevers dan Belga, DPG Media, Mediafin, Mediahuis, Roularta en Euractiv. Kortom: hoog tijd voor een update. Als eerste stap heeft VVJ een survey gelanceerd (heb je die nog niet ontvangen? Mail ons: info@journalist.be). De resultaten worden dan in twee fases ontsloten. Een voorlopige stand van zaken krijg je te zien in *De Journalist*, de kant-en-klare brochure mag je verwachten voor de zomer. (CM)

Auteursrechten en e-facturatie: wegwijs op journalist.be

Vanaf 2026 wordt e-facturatie verplicht in België, ook voor zelfstandige journalisten. Hoewel gecertificeerde facturatie-programma's veel voordelen bieden, hebben ze vaak moeite met de specifieke regelgeving zoals die over auteursrechten. Hoe verwerk je deze correct in je elektronische factuur?

E-facturatie lijkt in eerste instantie misschien complex, vooral voor journalisten die het gewoon zijn hun facturen handmatig op te stellen en te versturen. Toch heeft zo'n systeem zijn voordelen: minder fouten, snellere verwerking en automatische opvolging van betalingen. Hoewel er kosten aan verbonden zijn, bespaar je doorgaans op de boekhouder, omdat die minder tijd nodig heeft voor je kwartaalaangifte. (CM)

Scan de QR-code voor een stappenplan over e-facturatie.

HET CIJFER

3,58

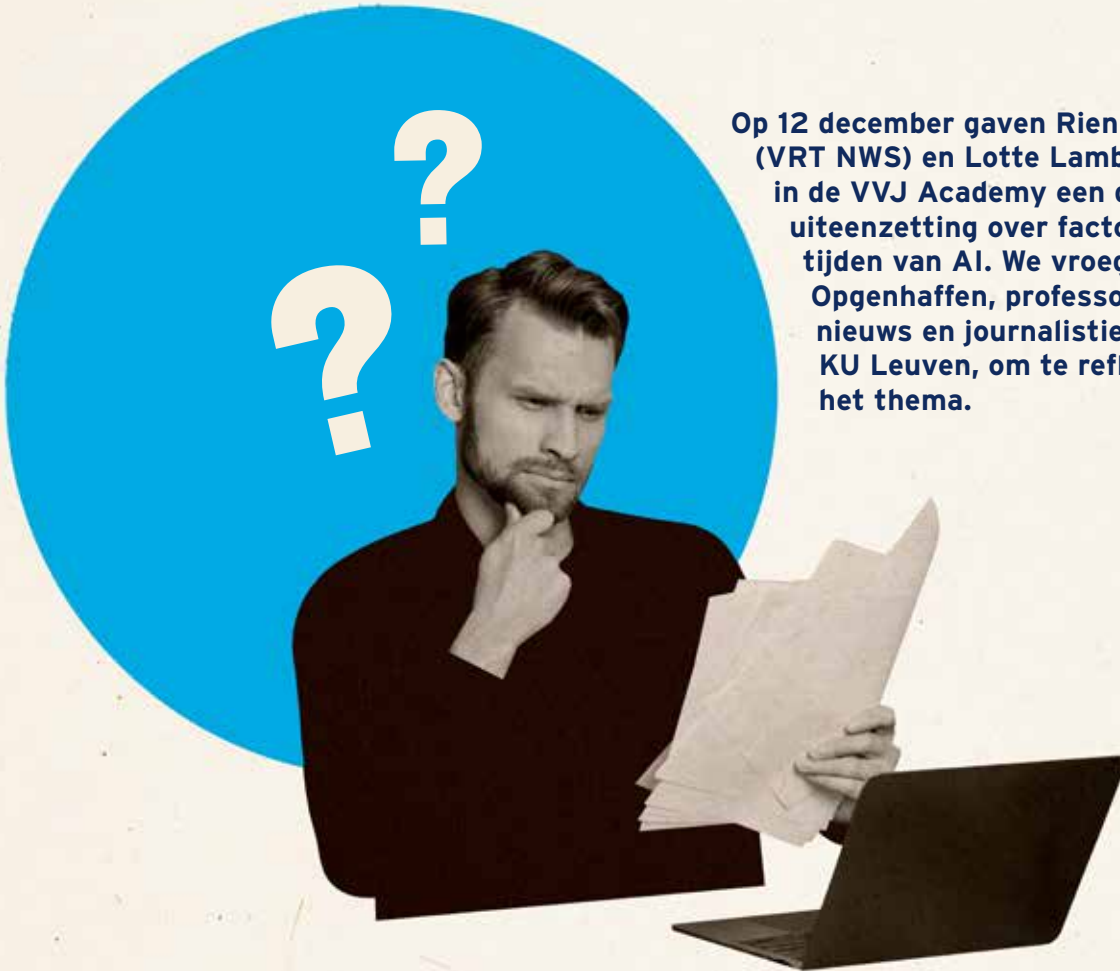
3,58%. Dat is de indexaanpassing voor bedienden die vallen onder pc 200. Anders dan loontrekkenden zien freelancers hun vergoedingen niet geïndexeerd, tenzij de opdrachtgever daar collectief of individueel toe heeft beslist. VVJ geeft voor 2025 alvast het goede voorbeeld en voert een collectieve indexering van de freelance tarieven door voor wie werkt voor *De Journalist*. Talent mag gesoigneerd worden. (CM)

Lees het VVJ-jaarverslag van 2024

2024 was een jaar van verkiezingen en conflicten. De pers vervulde haar cruciale rol als waarheidsvinder en waakhond, en vormde een buffer tegen desinformatie en beïnvloeding. Het is een taak die komt met de nodige risico's. Zo maakte Gaza medio december 139 Palestijnse journalisten en persmedewerkers tot slachtoffer. Anderen raakten gewond of vermist.

Het jaarverslag zoomt in op buiten- en binnenland, contextualiseert en behandelt grote thema's als de officiële perskaart en faciliteiten, persvrijheid en sociale uitdagingen voor journalisten en voor freelancers in het bijzonder. (CM)

Op 12 december gaven Rien Emmery (VRT NWS) en Lotte Lambrecht (Knack) in de VVJ Academy een gesmaakte uiteenzetting over factchecking in tijden van AI. We vroegen Michaël Opgenhaffen, professor digitaal nieuws en journalistiek aan de KU Leuven, om te reflecteren over het thema.

De complexe relatie tussen AI en factchecking

Journalisten maken al langer gebruik van software bij het researchen en verifiëren van informatie. Sinds de jaren 60 werd onder de noemer *computer-assisted reporting* de computer gebruikt om relatief beperkte datasets te verwerken. Vanaf de jaren 70 ontstond een datagedreven aanpak, waarbij journalistieke research zich steeds meer richtte op grotere datasets en spreadsheets.

In de decennia die volgden won het zogenaamde *computational journalism* steeds meer aan belang. Door de opkomst van het internet midden jaren 90 werden bestaande journalistieke processen steeds verder geautomatiseerd (denk aan zoekmachines en reverse image tools). Daarnaast maakten artificiële intelligentie en machine learning het mogelijk voor journalisten om diepgaandere analyses te

Het kantelpunt in de relatie tussen factchecking en artificiële intelligentie ligt volgens mij rond 2015, het jaar waarin het begrip fake news gemeengoed werd

maken van zowel gestructureerde als ongestructureerde data. Het is dan ook logisch dat factcheckers de meerwaarde van AI begonnen in te zien.

FAKE NEWS

Het kantelpunt in de relatie tussen factchecking en artificiële intelligentie ligt volgens mij rond 2015, het jaar waarin het begrip fake news gemeengoed werd. Hoewel artificiële intelligentie en de journalistieke toepassingen ervan al langer bestonden, is de link tussen AI en desinformatie niet te negeren. In de aanloop naar de presidentsverkiezingen van 2016 maakte de wereld kennis met het concept fake news. Niet alleen presidentskandidaat Trump verspreidde af en toe dubieuze boodschappen, ook Macedonische informaticastudenten

brachten op grote schaal valse berichten in omloop om clicks te genereren en zo geld te verdienen.

AI snel groeide het besef dat er extra inspanningen nodig waren om desinformatie op verschillende platformen te bestrijden. In de jaren die volgden nam het aantal factcheckers op nieuwsredacties en het aantal factcheckorganisaties dan ook aanzienlijk toe. Zelfs socialemediaplatformen als Facebook en later TikTok begonnen samen te werken met factcheckers. Tegelijkertijd groeide het besef dat menselijke capaciteit alleen niet volstond en dat er geavanceerdere tools en technieken nodig waren om de stroom aan desinformatie efficiënt te monitoren en te controleren. Daardoor kwam AI al snel in beeld als mogelijke oplossing.

In die periode verschenen verschillende academische studies over methoden om desinformatie automatisch te herkennen. Een studie van de Universiteit van Washington uit 2017 toonde aan dat nepnieuws aanzienlijk meer persoonlijke voornaamwoorden, bijvoeglijke naamwoorden en superlatieven bevatte dan andere nieuwsoorten, zoals satire en propaganda. Als een computer dit leert, moet het mogelijk zijn om op basis van deze taalkenmerken nepnieuws van andere soorten berichten te onderscheiden. In eenvoudige termen kan dit als een voorbeeld van AI worden gezien, omdat de computer patronen herkent in gescande berichten en aangeeft wanneer een bericht overeenkomt met de aangeleerde taalkenmerken van desinformatie. Bovendien werkt dit op een veel grotere schaal dan wat factcheckers handmatig kunnen verwerken.

Daarnaast kan de computer ook zelfstandig nieuwe vormen van desinformatie identificeren. Wanneer de computer in een eerste analyse desinformatie detecteert, kan hij op basis van overeenkomsten tussen afzenders ook nieuwere vormen van desinformatie opsporen. Dit proces wordt machine learning genoemd: een specifieke

vorm van AI waarbij de computer, op basis van menselijke input en eerder verwerkte data, zelfstandig patronen herkent en inzichten ontwikkelt die verder gaan dan wat expliciet werd aangeleerd.

TOOLS MET BELGISCH DNA

Steeds meer factcheckorganisaties begonnen te experimenteren met AI. In 2018 publiceerde Full Fact het bekende rapport *The State of Automated Fact-Checking*. De auteurs deelden het proces van factchecking op in vier stappen: de stroom aan informatie monitoren, verdachte claims spotten, deze verifiëren en hierover een factcheck schrijven. Voor elke stap beschreven ze de stand van de automatisering en de bijbehorende AI-tools zoals Hawk, Stats, Robocheck en Trends. Met deze laatste tool visualiseerde Full Fact bijvoorbeeld automatisch elke herhaling van een foutieve claim op een tijdlijn, waardoor een helder overzicht ontstond van welke foutieve claims wanneer werden herhaald en door wie. De conclusie van het rapport was echter dat we er nog niet waren: er bewoog veel, maar de meeste tools en ontwikkelingen bevonden zich nog in een testfase.

Sinds de publicatie van dat rapport zijn er tal van nieuwe technieken en toepassingen bijgekomen. Tegenwoordig zijn er verschillende geavanceerde AI-tools die factcheckers ondersteunen bij het verifiëren van afbeeldingen, het vergelijken van gezichten, het automatisch vertalen van Engelstalige soundbites op sociale media naar het Nederlands, en nog veel meer. Onder die tools zijn er ook heel wat met een Belgisch DNA. Zo ontwikkelde Maarten Schenk een plug-in voor zijn blog die detecteert welke posts op sociale media de meeste likes krijgen. Deze tool breidde hij uit tot *Trendolizer*, een platform waarmee je live kan zien welke berichten op sociale media trending zijn. En trending berichten blijken vaak fake posts te zijn, waardoor het een erg belangrijke tool werd voor factcheckers om desinformatie op te sporen.

Textgain implementeerde op zijn beurt AI in de twijfeldetectietool, die socialmediaberichten identificeert waarin een vorm van twijfel wordt geuit. Hierdoor kunnen factcheckers beter inspelen op wat er leeft onder de bevolking. Daarnaast ontwikkelde Textgain de BENEDMO-factcheckdatabase, een collectie van bijna 200.000 factchecks die meerdere keren per dag wordt geüpdatet. Dankzij AI en een techniek die semantisch zoeken mogelijk maakt, kunnen factchecks snel en intuïtief in alle talen worden doorzocht. Ze dragen ook bij aan *Factrank*, de Vlaamse versie van *Claimbuster*, een tool die op basis van AI factcheckwaardige claims identificeert. Via *Factrank* kun je bijvoorbeeld in een oogopslag zien welke uitspraken van politici in *De Afspraak* of in het Vlaams Parlement de moeite waard zijn om te checken. Daarnaast kunnen factcheckers bijvoorbeeld een transcript van een speech of rapport uploaden, waarna de tool factcheckwaardige claims eruit haalt. Het gaat dan om stellingen die gecheckt kunnen worden, zoals verwijzingen naar percentages of trends – en niet om meningen of voorspellingen die niet feitelijk geverifieerd kunnen worden. Voor alle claims op *Factrank* wordt bovendien semantisch zoeken

Algoritmes kunnen helpen bij het inschatten van de authenticiteit van een foto, maar welke factchecker durft vandaag zijn oordeel volledig aan een tool over te laten?

ingezet om te kijken of er al een factcheck in de BENEDMO-database beschikbaar is, wat een aanzienlijke tijdsbesparing kan opleveren.

De *COM-Press* tool van UGent helpt factcheckers dan weer om valse afbeeldingen te detecteren. Ook *Wobby*, een AI-platform van onder andere oud-VRT-journalist Amra Dorjbayar, kan factcheckers ondersteunen. *Wobby* zou je kunnen omschrijven als ChatGPT voor data.

FEITEN EN FLAIR

ChatGPT, de naam is gevallen. Deze tool van het Amerikaanse bedrijf OpenAI heeft eind 2023 gezorgd voor een doorbraak, waardoor (generatieve) AI ook bij het grote publiek bekend werd. Ondertussen zijn er verschillende soortgelijke platformen bijgekomen, denk maar aan Google Gemini, Microsoft Copilot of het Chinese Deepseek. Het is inmiddels wel bekend dat je met dit soort platformen mooi geformuleerde antwoorden krijgt op al je vragen, wat niet alleen handig kan zijn voor tieners die een schooltaak moeten maken, maar ook voor journalisten. En dus ook voor factcheckers, die de chatbot kunnen gebruiken bij hun research – zeker nu de nieuwste versies ook in staat zijn om actuele informatie op het internet te zoeken.

Zo zag ik enkele weken geleden op mijn tijdlijn een interessante toepassing hiervan. Iemand gaf ChatGPT een afbeelding die, na even goed te bekijken, te herkennen was als een AI-gegenereerde afbeelding. Toen de vraag werd gesteld of deze afbeelding echt of gefabriceerd was, antwoordde de tool dat het hoogstwaarschijnlijk om een echte foto ging. De algoritmes achter ChatGPT bleken namelijk niet in staat om subtiel, maar voor een mens duidelijk zichtbare foutjes in de afbeelding te detecteren. Maar toen stelde iemand voor om de tool te vragen naar de elementen waar een factchecker op zou kunnen focussen om te beoordelen of de foto al dan niet gefabriceerd was. De tool gaf daarop een aantal nuttige suggesties, zoals

Een grondige eindredactie is nodig om een factcheck tot een aantrekkelijk en helder stuk te maken

het onderzoeken van details bij de personen in de foto of de schaduwen, waarna de factchecker zelf verder aan de slag kon om de authenticiteit van de afbeelding in te schatten. Dit voorbeeld illustreert volgens mij mooi de huidige relatie tussen AI en factchecking. De nieuwe tools en platformen zijn zeker waardevolle hulpmiddelen, maar tot op de dag van vandaag blijft menselijke input cruciaal voor een gedegen verificatie. Algoritmes kunnen helpen bij het inschatten van de authenticiteit van een foto, maar welke factchecker durft vandaag zijn oordeel volledig aan een tool over te laten? AI kan ook bijdragen aan het detecteren van relevante claims, vooral binnen de enorme stroom informatie die met het blote oog moeilijk te filteren is. Maar uiteindelijk zijn het de factcheckers zelf die bepalen welke claims relevant zijn om te controleren. Er kunnen tal van tools worden ingezet om de zoektocht naar data gemakkelijker te maken en zelfs om die data te analyseren of in grafieken weer te geven, zonder dat diepgaande statistische kennis nodig is. Maar uiteindelijk heb je wel een mens nodig om te beoordelen welke informatie toegankelijk en begrijpelijk is voor het grote publiek. En hoewel factcheckers generatieve AI kunnen gebruiken om factchecks te schrijven of socialmediaberichten te creëren, weten we allemaal dat een grondige eindredactie nodig is om het tot een aantrekkelijk en helder stuk te maken. Of zoals ik ooit ergens las: *'Robots can do facts, but can they do flair?'*

‘Correspondenten zijn schaars, zeker in Vlaanderen’

EUGENIE D’HOOGHE

Als de Hongaarse luchthaven plotseling je slaapkamer wordt: harde stoelen, tl-lichten en een eindeloze wachtrij in je hoofd. Een gemiste vlucht betekent wachten in de loge, 30 uur, tot mijn volgende vliegtuig arriveert. Buiten ligt een sneeuwtapijt over Boedapest; binnen schuifelen mensen uit alle hoeken van de wereld. Canadezen, Oekraïners, Syriërs, Israëli's - een bonte stoet van hoofddoeken, keppeltjes en moderne winterjassen. De diversiteit is rauw en fascinerend. Het is een moment van verbondenheid op doorreis naar mijn eindbestemming: Tel Aviv.

De luchthaven is me intussen geen onbekend terrein meer. Sinds 7 oktober 2023, toen Hamas-strijders Israël aanvielen, pendel ik voortdurend tussen steden en tijdzones. Als freelance Midden-Oostencorrespondent werk ik voor *De Tijd*, VRT NWS en sinds kort ook voor *Trouw*. Dat is het mooie van freelancen: je bent vogelvrij. Je bedenkt je verhalen, stelt je ideeën voor en trekt - in mijn geval toch - het Midden-Oosten in. In anderhalf jaar tijd reisde ik naar Libanon, Jordanië, Irak, Syrië, Somalië, Israël en de Palestijnse gebieden. Uiteindelijk belandde ik in Jeruzalem, waar ik sinds enkele maanden mijn vaste stek heb gevonden. In een klein appartement deel ik vreugde en verdriet met twee toffe dames.

Ik ben een passant, altijd onderweg, maar tegelijk diep geworteld in de verhalen die ik schrijf. Dat is de kracht van dit werk: je leert de rituelen, de taal en de dagelijkse gewoonten. Je ontdekt een wereld vol indrukken, maar freelancen is ook een last. Het is een leven zonder vaste structuur, zonder zekerheid, zonder toekomstperspectief. Voor velen is dat ondenkbaar. De eerste stap was de moeilijkste: durven springen, ondanks de vele twijfels of je het financieel ooit zal bolwerken. Ik huiver van boekhouding - ik ben een vrouw van het woord, niet van cijfers. En zelfs als je je deadline hebt gehaald, is je

@Shalan Althamry

‘Ik ben een passant, altijd onderweg, maar tegelijk diep geworteld in de verhalen die ik schrijf’

werk nog niet af. Als journalist ben je altijd aan het werk, maar als ondernemer ben je nooit klaar. Je moet de job met hart en ziel doen, anders hou je niet vol. Een deel van jezelf offer je op. Tijd voor vrienden en familie is schaars. Een relatie onderhouden? Daar is geen ruimte voor. Maar vreemd genoeg stoort me dat niet. Als journalist in het Midden-Oosten krijg ik iets bijzonders terug. Je staat op de eerste rij van de geschiedenis, je bent getuige van momenten die de wereld zullen veranderen. Je komt op plekken waar normaal geen toegang toe is. Je spreekt met iedereen: van links naar rechts, van gematigd tot extreem.

Je luistert, je kijkt, je schrijft. We leven in een tijd waarin harten verharderen, muren worden opgetrokken en grenzen tussen goed en kwaad steeds sterker lijken. Correspondenten zijn schaars, zeker in Vlaanderen. Anders dan in Nederland, waar een andere traditie heerst. Toch geloof ik dat deze aanpak sterker is. Je staat met je beide voeten stevig in het veld, en dat maakt het verschil.

En zo begint het: passengers for Tel Aviv, boarding time. Het moment waarop je alles achterlaat en de volgende bestemming tegemoet gaat.

‘Schrijfwerk mag je niet aan AI overlaten’

‘We winnen tijd en geld door de inzet van AI, én de kwaliteit gaat omhoog’, vertelt Eglantine Nyssen. Zij ontfermt zich ten huize Roularta over de uitrol van artificieel intelligente hulpmiddelen, en zorgt ervoor dat dat vlot en veilig verloopt, maar toch ook niet té snel.

HANS DIERCKX

Tot nader order staan Claude, Gemini of ChatGPT nog niet als medewerker in de colofon van *Knack*, *Libelle* of *Trends*. Toch heeft uitgever Roularta, net als zowat elk ander mediahuis, al enkele artificieel intelligente toepassingen en grote taalmodellen in dienst. Die virtuele assistenten worden gerekruteerd door journaliste Eglantine Nyssen, die in 2023 de titel ‘Editorial AI Innovation Expert’ bijschreef op haar visitekaartje. Zij leert de verschillende redacties van de groep, zowel de Nederlands- als de Franstalige, te werken met deze snel veranderende technologieën. En ze maakt meteen duidelijk dat het niet de bedoeling is om te gaan rennen alvorens iedereen kan stappen. ‘Het gaat niet alleen om innovatie, maar we moesten vooral ook nadenken over hoe we iedereen op de redacties aan boord konden krijgen’, aldus Nyssen.

Dat is vast een uitdaging, want gaapt er geen enorme digitale generatiekloof tussen twintigers en journalisten die al sinds de jaren 80 van de vorige eeuw in de stiel zitten?

‘We proberen die kloof te dichten. Sommige journalisten stonden op digitaal gebied echt nog niet ver. Met hen moesten we aan de basis beginnen, zodat zij mee zijn met SEO, sociale media, enzovoort, om dan die laatste AI-laag erop te leggen. Maar ze zijn wél vragende partij, want ze zien dat ze er heel veel tijd mee kunnen winnen. Dat artificiële intelligentie de minder leuke kanten van hun job, zoals

montage of transcriptie, kan overnemen, en dat ze zich dus meer op de journalistiek kunnen concentreren. Vandaag kunnen de zestigers zich zelfs niet meer voorstellen hoe ze ooit zonder hebben gewerkt.’

Hoe bepalen jullie welke AI-toepassingen er binnen mogen?

‘We willen niet zomaar een nieuwe tool geven en zeggen dat ze die maar eens moeten uitproberen. Het uitgangspunt is de nood van de redactie, en daaruit bleek dat een transcriptietool bovenaan het lijstje stond. We hebben samen met de redactie de criteria opgesteld en verschillende

toepassingen uitgetest, en zo zijn we uiteindelijk bij Limecraft uitgekomen. Daar zijn de redacties echt superblij mee. We stellen het trouwens ook ter beschikking van onze freelancers. Voor de directie is het vooral belangrijk wat het oplevert qua tijdswinst, maar ook hoeveel het kost. Een licentie voor een AI-toepassing is niet gratis, en we kopen dat niet zomaar voor elke journalist aan.'

Wat waren jullie voornaamste criteria bij de keuze van een transcriptietool?

'Eerst en vooral de kwaliteit in zowel het Nederlands als het Frans, want wij zijn een tweetalige uitgeverij. Daarnaast de gebruiksvriendelijkheid en de prijs, maar zeker ook hoe confidentieel men om-springt met je audiobestanden op hun server. Als een onderzoeksjournalist met bijvoorbeeld de nieuwe Panama Papers bezig is, dan mag absoluut niemand daar toegang toe hebben. Zelfs andere journalisten van de redactie kunnen daar niet aan.'

COPILOT

Je had het over kosten. Hebben jullie al geld bespaard door artificiële intelligentie in te zetten?

'In de eerste plaats op vertaalwerk. Voor *Libelle* en *Flair*, die ook een Franstalige tegenhanger hebben, lieten we heel veel vertalingen door een extern bureau doen. Dat kostte redelijk veel en we waren er niet eens 100% tevreden over, want er was steeds nog veel eindredactie nodig, wat ook nog eens duur is. En daarnaast op illustraties, waarbij we heel veel via freelancers en beeldbanken werkten. Ook dat liep niet zo efficiënt en we waren niet echt blij met het resultaat. We hebben contact opgenomen met verschillende mensen die gespecialiseerd waren in werken met Midjourney en hen aan onze grafische mensen laten demonstreren hoe ze dat zelf in handen kunnen nemen. Na een testmaand wilden zij er volmondig mee doorgaan. Maar we gebruiken het enkel als de kwaliteit goed genoeg is, want in een weekblad moeten de illustraties echt top zijn.'

Gebruiken jullie nog toepassingen voor journalistiek werk?

'Momenteel testen we Copilot (*Microsoft, nvd*) uit om te kijken hoe het kan helpen bij het hele journalistieke proces, van brainstormen over het verdelen van onderwerpen en het samenvatten van vergaderingen tot een video of een Instagrampost maken. Die test gebeurt op vraag van de IT-dienst, omdat Copilot beter beveiligd is dan bijvoorbeeld ChatGPT. Maar de werking is deels dezelfde, met enerzijds een chatprogramma, maar daarnaast ook functies om in Word teksten te herschrijven, of om e-mails op te stellen. Het is wel een kwestie van goed prompten (*opdrachten formuleren, nvd*), dus daarover geven we veel opleiding.'

Wat met Perplexity bijvoorbeeld, een tool waarmee je snel en doeltreffend onderzoekswerk kan doen?

‘Met ChatGPT moet je opletten, want je weet niet waar je teksten uiteindelijk belanden’

'We verbieden het niet, maar we maken onze mensen wel duidelijk dat ze moeten uitkijken met de gratis versie. Zeker als je geen account hebt, is het beter om daar niet te veel gegevens in achter te laten. Hetzelfde geldt voor ChatGPT, je weet niet waar je tekst uiteindelijk belandt eens je die erin hebt gezet. We bieden bij voorkeur een intern alternatief aan, in een gesloten en beveiligde omgeving. Zo kunnen we aan Copilot bijvoorbeeld vragen wat hij kan zeggen over alle teksten die wij ooit over Poetin hebben geschreven, en onze AI op die eigen teksten trainen.'

BEHOEFTE VAN DE REDACTIE

Momenteel verschijnen er op grote schaal volledig door AI gegenereerde teksten online, die vaak laag van kwaliteit zijn, maar op hun beurt wel dienen om de taalmodellen opnieuw te voeden. Bestaat het gevaar niet dat die datasoep 'vervuild' geraakt en steeds minder betrouwbaar wordt?

'Soms zien we uit een chatbot dingen komen die totaal fout zijn, en je weet niet waar dat vandaan komt. Daarom is het niet nuttig maar (*benadrukt*) noodzakelijk dat het schrijfwerk steeds door een mens beheerd wordt, en mag je het niet zomaar aan AI overlaten. Het is net de bedoeling dat AI onze kwaliteit verhoogt.'

Er komen elke week honderden, of misschien wel duizenden, nieuwe AI-tools bij, die allemaal beloven dat ze een revolutionaire impact gaan hebben op ieders werk. Hoe houd je dat bij?

'We kunnen niet alles uitproberen en dat is ook niet de bedoeling. We weten wat we willen en waarnaar we op zoek zijn, net omdat we vanuit de behoefte van de redactie vertrekken.'

En waar zoeken jullie nog naar?

'We kunnen nog veel tijd winnen met de analyse van documenten. Vorig jaar hebben we bijvoorbeeld alle subsidies doorgelicht die ministeries uitgeven aan associaties en verenigingen. Dat zijn Exceldocumenten van duizenden en duizenden lijnen, waarin we hebben gezocht naar waar het geld ging, en of bijvoorbeeld regio of politieke kleur daarin een rol speelden. Zonder AI lukt dat niet. Tenzij je daar tien journalisten twee weken op laat werken, wat ook niet mogelijk is. Maar we weten niet wat de AI van morgen gaat zijn. Misschien is er dan wel een heel andere revolutie bezig en denken we alweer totaal anders dan vandaag.'

BOEK

IN DE SCHADUW VAN AI

Madhumita Murgia, AI-journalist bij de *Financial Times*, geeft de lezer in dit boek een blik achter de schermen van AI. Hoe allerlei soms schimmige ondernemingen in opdracht van big tech-bedrijven kwetsbare mensen uitbuiten om aan data-analyse te doen. Hoe kunstmatige intelligentie de levens van mensen diepgaand kan beïnvloeden. En hoe afhankelijk we zijn geworden van deze nieuwe technologie.

In de schaduw van AI - Leven in een algoritmische tijd,
Madhumita Murgia, Uitgeverij Business Contact,
294 pagina's

BOEK

OOK ONZE OORLOG

Journalist Bruno Beeckman trekt regelmatig naar Oekraïne om verslag uit te brengen over de oorlog. In dit dagboek schrijft hij de vele indrukken van zich af en vertelt hij hoe hij zijn werk als oorlogsverslaggever doet. Zo draagt hij zelden zijn kogelvrije vest met 'press' erop en reist hij alleen met het openbaar vervoer.

Ook onze oorlog - Dagboek uit Oekraïne,
Bruno Beeckman, Uitgeverij Pelckmans, 356 pagina's

EXPO

AI!

Hoe werkt AI en wat houdt het in? Tijdens deze expo in Technopolis kom je er alles over te weten. Je gaat op reis doorheen de geschiedenis van AI, doorloopt alle belangrijke begrippen en maakt kennis met zowel valkuilen als opportuniteiten. Op het einde van het traject kan je zelf aan de slag met enkele leuke AI-tools.

Technopolis, Technologielaan, Mechelen
(op 2 km van het station)

EXPO

WONDERKAMER VAN DE WAARHEID

Van 28 maart tot 21 april organiseren het Gents Universiteitsmuseum (GUM) en de Plantentuin de expo 'Wonderkamer van de waarheid'. We zoeken dagelijks naar wat waar is en wat niet. Wat willen we dan eigenlijk echt weten? Bestaat absolute zekerheid? En hoe vinden we die? Wat is de rol van wetenschap daarin?

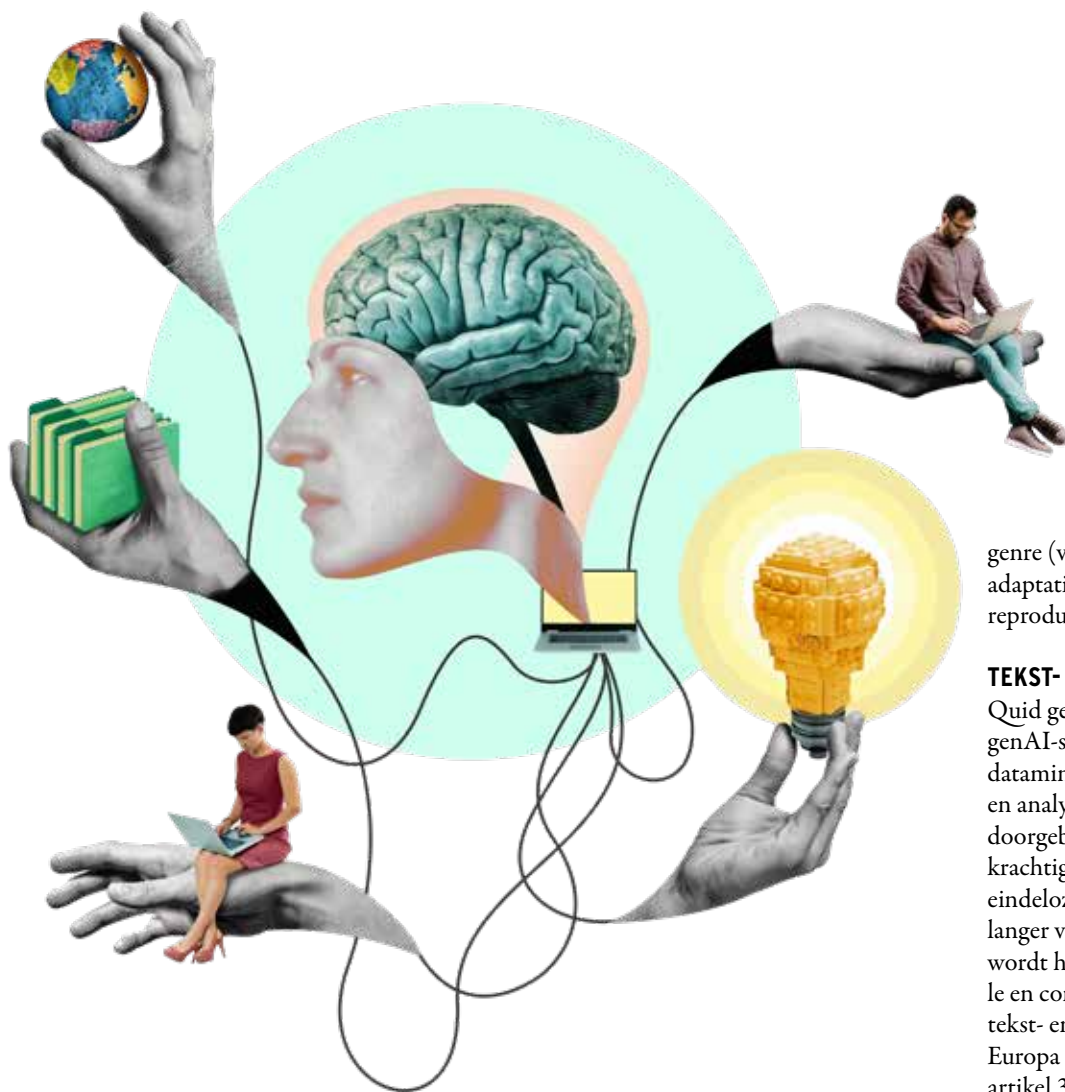
GUM & Plantentuin, Ledeganckstraat 35, Gent,
info.gum@ugent.be

Auteursrechten in een AI-gedreven wereld

De opkomst van AI roept fundamentele vragen op over auteursrecht. Kunnen chatbots auteursrechtelijk beschermde werken creëren? En mogen taalmodellen zonder toestemming en vergoeding worden getraind met bestaande teksten en beelden? Het AI-tijdperk brengt een ingrijpende verschuiving teweeg in de manier waarop content wordt geproduceerd en gebruikt. Het wordt de komende tijd schipperen tussen technologische innovatie en de rechten van makers.

CHARLOTTE MICHILS

De groei van trainingsdata heeft een plateau bereikt - er is tenslotte maar één internet. OpenAI-medeooprichter Ilya Sutskever vreest dat de explosieve toename van beschikbare data tot het verleden behoort. Wat dat betekent voor de verdere ontwikkeling van AI en de verwachtingen over Artificial General Intelligence (AGI), AI die menselijke cognitieve taken kan begrijpen en uitvoeren, daarover hebben we het hier even niet. Wel gaat het hier over het feit dat het internet massaal gevoed is aan AI-modellen. Hebben AI-bedrijven al die auteurs dan om toestemming gevraagd? Toch niet. Nochtans zegt het auteursrecht dat wie beschermd werk wil gebruiken, de toestemming van de maker nodig heeft. Daarbovenop komt in veel gevallen ook een vergoeding. Iets creëren kost bloed, zweet

en tranen; een vergoeding is je reddingsboei tijdens je volgende creatieve proces. Is de werkwijze van de AI-bedrijven een staaltje van *move fast and break things*, het aloude leidmotief van Facebookoprichter Mark Zuckerberg? Of was het net iets doordachter dan *handel snel, de gevolgen zijn voor later*?

AI & AUTEURSRECHT

Het auteursrecht omvat twee categorieën van rechten: vermogensrechten en morele rechten. Morele rechten beschermen de band tussen de auteur en zijn werk. Vermogensrechten laten auteurs toe om inkomsten te putten uit hun werk. Wie een werk wil gebruiken, moet de auteur dus om toestemming vragen en daarvoor een vergoeding betalen. Het auteursrecht is niet absoluut. Citeren bijvoorbeeld is (voorwaardelijk) toegelaten. Parodiëren (opnieuw voorwaardelijk) ook. En zo zijn er nog enkele uitzonderingen. Gebruik dat

niet gedekt wordt door een uitzondering, is dan weer niet toegelaten. Wat nu precies een inbreuk vormt, is puzzelwerk. Een citaat van een hele pagina uit een werk van slechts anderhalve pagina? Schending van het auteursrecht. Een parodie zonder substantiële verschillen met het origineel? Kan niet. Maar welke status heeft de output van een genAI-systeem op basis van een prompt? En hoe koosjer is het gebruik van beschermd werk om genAI-systemen te trainen?

ADAPTATIERECHT

Kan een door AI gegenereerd beeld het auteursrecht schenden? Als de output neerkomt op een bewerking van het origineel, wellicht wel. Ook het overnemen van elementen uit een bestaand werk vereist immers toestemming van de maker. Een bewerking of adaptatie kan binnen hetzelfde genre blijven (van een boek naar een artikel) of switchen naar een ander

genre (van een film naar een game). Het adaptatierecht is een deelrecht van het reproductierecht.

TEKST- EN DATAMINING (TDM)

Quid gebruik van beschermd werk om genAI-systemen te trainen? Tekst- en datamining – het verzamelen, verwerken en analyseren van grote datasets – is recent doorgebroken. Aangedreven door krachtige computers en een schier eindeloze stroom aan data, blijft het niet langer vooral beperkt tot onderzoek maar wordt het nu ook uitgerold voor industriële en commerciële toepassingen. Om tekst- en datamining te faciliteren, voegde Europa twee belangrijke bepalingen – artikel 3 en 4 – in de DSM-richtlijn (richtlijn inzake auteursrechten in de digitale eengemaakte markt). Artikel 3 regelt een uitzondering op het auteursrecht in wetenschappelijk onderzoek. Vermits ze alleen en onder voorwaarden van toepassing is op strikt gedefinieerde onderzoeksorganisaties, wordt het mogelijke nadeel voor de auteur als minimaal ingeschat. Om die reden hoeven lidstaten ook niet te voorzien in een compensatie. Ook een opt-out is niet mogelijk, het gaat om een verplichte uitzondering. Dat is anders voor artikel 4 dat een algemene gelding heeft. De opt-out onder artikel 4 moet uitdrukkelijk zijn en ‘op passende wijze’ gebeuren. In beide gevallen – artikel 3 en 4 – kan tekst- en datamining enkel voor zover er rechtmatige toegang is tot data.

NATIONALE RECHTSPRAAK

Uit een recente case voor de rechtbank in Amsterdam die DPG Media en Mediahuis verloren tegen het inmiddels ter ziele gegane communicatiebureau

Een groot knelpunt bij AI-modellen is het gebrek aan transparantie over de gebruikte trainingsdata. De recent ingevoerde Europese AI-wet (artikel 53) moet hier verandering in brengen

HowardsHome, blijkt dat er nog erg veel ruis zit op de criteria 'rechtmatige toegang' en 'passende opt-out'. Specifiek wat de opt-out betreft, suggereert de uitspraak dat de uitzondering slechts van toepassing was geweest als de uitgevers niet enkel bepaalde AI-scraping bots hadden uitgesloten maar ook HowardsHome. Nu waren DPG Media en Mediahuis gefocust op bepaalde AI-bots zoals GPTBot (OpenAI), ChatGPT-User (OpenAI), CCBOT (Common Crawl) en Claude (Anthropic). Deze zienswijze maakt een passend en uitdrukkelijk voorbehoud uitdagend. Er worden immers dagelijks nieuwe modellen ontwikkeld (en de bestaande worden permanent geüpdatet). De vraag is hoe de interpretatie te rijmen valt met het restrictieve karakter van uitzonderingen. Het blijft afwachten hoe de zaak wordt beslecht in beroep.

AI-WET

Een groot knelpunt bij AI-modellen is het gebrek aan transparantie over de gebruikte trainingsdata. De recent ingevoerde Europese AI-wet (artikel 53) moet hier verandering in brengen. Aanbieders van generatieve AI-modellen worden verplicht een beleid te voeren dat auteursrechten respecteert. Daarnaast moeten ze een gedetailleerde en publiek toegankelijke samenvatting geven van de datasets waarmee hun AI is getraind.

PROMPTS

En wat met prompts? De kwaliteit van de prompt(s) bepaalt de kwaliteit van de output. Een gedetailleerde prompt kan aanwijzingen bevatten over de hoedanigheid van de bot persona. Zo kan je bijvoorbeeld zeggen dat je antwoord wil krijgen van een professionele journalist. Daarnaast kan je ook meegeven wie je publiek is. Is de output bedoeld voor professionals uit dezelfde sector of voor een doorsnede van de bevolking? Om te schrijven wat de chatbot moet doen: samenvatten, becommentariëren, verduidelijken... Heb je een bepaald format voor ogen, specificeer dat dan: een stappenplan, een recept, een wiskundige formule. Je kan zo ver gaan in je prompt als je maar wil. Hoe creatiever de insteek, hoe groter de kans dat je prompt in de buurt komt van een beschermd werk. Volgens de rechtspraak is bescherming mogelijk wanneer het idee een concrete en originele vorm heeft aangenomen. Essentieel daarbij is menselijke inbreng. Of dat het geval kan zijn bij prompts, moet de rechtspraak uitwijzen.

JOURNALISTEN

Inmiddels is bekend dat Mediahuis – recent gevolgd door DPG Media – in zijn herwerkte freelancecontracten een bepaling heeft opgenomen om journalistiek werk te gebruiken voor AI-training. Dit alles gebeurde zonder overleg met journalisten of hun vertegenwoordigers. VVJ maakt zich daar grote zorgen over. Eerst en vooral is het onduidelijk voor welke AI-toepassingen journalistiek werk wordt gebruikt als trainingsdata, terwijl de specificatieplicht in aannemingsovereenkomsten dit toch vraagt. Evenmin is helder wat de impact zal zijn op werkgelegenheid. We schrijven volop over de creatieve sector, maar wat genAI zal brengen voor onszelf, daar blijft het erg stil over. Ook het argument als zou het erg moeilijk zijn om een gedetailleerde opsomming van de journalistieke AI-toepassingen te geven omdat ze bij manier van spreken morgen al zou gedateerd zijn, is erg mager. Daar komt bij dat geen enkel contract voorziet in een financiële compensatie. Nochtans creëert AI-training op journalistieke content economische waarde. Volgens een recente bevraging van het Reuters Institute van de Oxford-universiteit willen uitgevers dit jaar fors meer inspanningen leveren om relaties op te bouwen met AI-platforms zoals ChatGPT en Perplexity. Beide zijn op zoek naar hoogwaardige content in ruil voor doorverwijzing en/of betalingen. Hoe dan ook is dit te belangrijk om onder de tafel geregeld te worden. VVJ pleit dan ook voor een open debat, met respect voor de rechten van journalisten en in het volle besef van de uitdagende context internationaal.

DE PASSIE VAN ♥ MATTHIAS M.R. DECLERCQ

‘Ik voel me meer een verhalenverteller dan een journalist’

Nadat Matthias M.R. Declercq zijn carrière begon bij De Morgen, ontdekte hij zijn liefde voor literaire non-fictie. Zijn boek ‘De val’ was runner-up voor de Debuutprijs 2017 en met ‘De ontdekking van Urk’ won hij in 2021 De Loep en de Confituur Boekhandelsprijs. De 39-jarige freelancejournalist en auteur houdt een warm pleidooi voor verhalende journalistiek.

MARGOT CASSIERS

‘Ik voelde al snel dat ik niet 100 procent gemaakt ben voor nieuws, nieuws, nieuws. Het streven van veel journalisten om de voorpagina te halen, is mij totaal vreemd. Ik ben eigenlijk niet zo geïnteresseerd in nieuws, maar ik ben wel geïnteresseerd in wat er om mij heen gebeurt.’

‘Ik denk dat er een groot verschil is tussen een reporter en een journalist. Een reporter brengt vooral verslag uit van iets dat actueel aan het gebeuren is, terwijl een journalist de taak heeft om een verhaal te vertellen. Om wat er is gebeurd in te bedden in een breder maatschappelijk discours, in geschiedenis, in sociologie, in onze cultuur of iets anders. Als journalist vind ik dat de interessantste plekken diegene zijn waar er geen camera's zijn.’

VERTEL ME HOE JE LEEFT

‘Ik voel mij meer een verhalenverteller dan een journalist die per se nieuwe dingen wil blootleggen. Maar door naar plekken te gaan waar er niks gebeurt en te zien hoe het leven daar in elkaar steekt, leg je net

wel dingen bloot. Dat is ook een vorm van journalistiek. Hoe mensen hun leven leiden, trekt mij uiteindelijk het meeste aan. De titel van de biografie van Agatha Christie, ‘Come, Tell Me How You Live’ vat het mooi samen.’

‘Als dat je als lezer aan het denken zet, dan ben ik daar heel blij om. Ik hoop bijvoorbeeld dat als je ‘De ontdekking van Urk’ leest, je gaat reflecteren over de plek waar je zelf woont. Wat de gelaagdheid is van je eigen identiteit. Wat je eigen relatie is tot je werk, tot je familie, tot je dorp of stad of land.’

EEN EIGEN WEG

‘Ik ben blij dat ik mijn eigen weg heb gevonden in de journalistiek. Ik ben niet de meest stressbestendige kerel en op een redactie voel ik mij niet altijd helemaal thuis. Daar heerst immers vaak het gevoel dat de wereld nú aan het gebeuren is, maar daar ben ik het dus niet mee eens. Ik vind het leuk om als freelancer mijn ding te doen.’

Goede journalistiek...

- ♥ ... is eerlijk. Je moet aangeven welke bronnen je hebt en eerlijk zijn over de manier waarop je een verhaal vertelt.
- ♥ ... overstijgt de anekdotiek en vertelt iets over het leven.
- ♥ ... is goed geschreven.

‘Ik wil vooral blijven schrijven. Hopelijk blijft er nog ruimte over voor de soort dingen die ik doe, want die zijn wel in de verdrukking als je kijkt naar de journalistiek vandaag. Er verschijnen steeds meer interviews waarbij ik denk: ‘Dit doet er niet toe. Vertel eens een verhaal in plaats van iemand iets te laten vertellen.’

De comeback van de typist

Interviews uittikken is voor de meeste journalisten niet meteen het favoriete onderdeel van de stiel. In een ver verleden was dat een klusje voor de typist, vandaag bestaan daarvoor AI-toepassingen. Maar welke moet je nu onder de arm nemen? We legden ons (eigen en analoge) oor te luisteren in het werkveld en maakten een selectie.

HANS DIERCKX

Heeft Roularta een religieuze dienst? Jazeker, althans als we de transcriptiesoftware mochten geloven die we voor het uitschrijven van het interview met Eglantine Nyssen (zie pagina 16) gebruikten. Bij controle bleek het om een misverstand te gaan, ze had het over de juridische dienst van Roularta, niet de religieuze. Om maar te zeggen: zo'n digitale transcribent moet je goed in de gaten houden, zeker als de opnamekwaliteit niet top is. Toch kan je cruciale tijdswinst boeken als je dat vermaledijde transcriberen uitbesteedt aan een digitale handlanger. Spraakherkenning (speech-to-text) bestaat natuurlijk al sinds de vorige eeuw, maar de recente ontwikkeling rond artificiële intelligentie en grote taalmodellen tilt het naar een hoger niveau. Wie ermee aan de slag wil, stoot na een snelle zoekopdracht op tientallen toepassingen die allemaal beweren dat ze jouw ideale typist zijn. Maar er zijn grote verschillen. De ene kan beter dan de andere overweg met het Nederlands, met accenten en vakjargon. Sommige programma's hebben een gratis basisversie, maar voor een bruikbare versie moet je betalen. En dan is er nog

de privacy. Want wat gebeurt er met je opname, waarop weleens wat te horen valt dat binnenskamers moet blijven? Onthoud dat nagenoeg elke transcriptietool op een server draait, en je dat dus nooit 100% in

Sommige programma's hebben een gratis basisversie, maar voor een bruikbare versie moet je betalen

de hand hebt. Het neemt niet weg dat de ene secuurder omspringt met gegevens dan de andere. Of je opname bijvoorbeeld gebruikt wordt om taalmodellen bij te trainen, hangt soms af van hoeveel je betaalt. Met al die bedenkingen en criteria in het achterhoofd kwamen we bij volgende selectie aan transcriptiegereedschap.

Tips om te werken met transcriptiesoftware

- » Exporteer de transcriptie naar een Word-document, met de tijdscores erin. Zet meteen de juiste namen bij de verschillende sprekers.
- » Corrigeer de ruwe tekst, met het audio-bestand erbij, wanneer het gesprek nog vers in je geheugen zit. Zo merk je sneller op waar de computer iets niet goed begrepen heeft.
- » Wees alert voor verdwenen passages, want sommige programma's laten stukken die ze niet begrepen hebben gewoon weg. Het zal maar net die cruciale passage of hilarische anekdote uit je interview wezen.
- » Sorteert de passages meteen ook al thematisch. Zo zet je al een hele stap richting een coherent eindresultaat.
- » De kwaliteit van je transcriptie hangt sterk af van de audiokwaliteit van je opname. Zorg dus voor zo weinig mogelijk omgevingsgeluid. Neem geen videogesprek op met je telefoon, maar gebruik een rechtstreekse opname.
- » Privacy houdt je een stuk zelf in de hand door gebruikte opnames en transcripties weer van de server te wissen. Voor bronnen die anonimie willen blijven, is het sowieso af te raden om transcriptiesoftware te gebruiken.
- » Transcriptiesoftware is niet voor iedereen zaligmakend. Ervaren journalisten komen tijdens het klassiek handmatig transcriberen misschien al dicht bij het gewenste eindresultaat, en zullen mogelijk niet zo erg veel tijdswinst boeken door met een automatisch programma samen te werken.

LIMECRAFT (BELGIË)

Het Gentse Limecraft ontstond meer dan een decennium geleden vanuit de schoot van de VRT. Het diende in eerste instantie om ondertitels te genereren, maar wordt nu ook op grote schaal ingezet voor journalistieke transcripties. Limecraft draait voor de Nederlandse taal op technologie van Speechmatics, en dus niet van BigTech-spelers als Google, Microsoft of Amazon. Een voordeel van Limecraft is dat het geen probleem heeft met langere opnames.

Prijs: 15 euro per uur, zonder vaste kost, of een maandabonnement van 85 euro, incl. 25 uur. VVJ-leden kunnen genieten van 33% korting op de uurkost; zie journalist.be/nl/prijskortingen.

» limecraft.com

Good Tape

GOOD TAPE (DENEMARKEN)

De mensen achter Good Tape hebben zelf een verleden als journalist, dus ze weten wat van tel is: snelheid en weinig gedoe. Het gebruiksmenu is glashelder, en je kan vlot instellen om de hoeveel seconden je een nieuwe regel met tijdsaanduiding wil laten starten. Dat hun servers zich in de EU bevinden en dus voldoen aan de GDPR-regelgeving is een pluspunt, net als het feit dat je opname niet gebruikt wordt om de toestellen verder te trainen.

Prijs: gratis, met beperking tot 3 transcripties per maand, of een maandabonnement van 7 euro, incl. 20 uur. VVJ-leden kunnen genieten van korting op het maand- of jaarabonnement; zie journalist.be/nl/prijskortingen.

» goodtape.io

NotebookLM

NOTEBOOKLM (VS)

Deze dienst van Google heeft als grote pluspunt dat je een uitgebreide basisversie gratis kan gebruiken. Het is in eerste instantie ontwikkeld voor onderzoekers en andere kenniswerkers, want je kan het ook gebruiken om andere documenten en nota's te beheren en uit te spitten, en zelfs samen te vatten tot een podcast. Wat privacy betreft: het hangt ervan af of je inlogt via een privaat Google-account, of via een Workspace. Enkel bij die laatste worden je gegevens niet gebruikt om het taalmodel bij te trainen.

Prijs: gratis, met een maximale bestandsgrootte van 200MB, of een maandabonnement van 20 dollar, zonder limiet.

» notebooklm.google

SONIX (VS)

en van de meest gebruikte speech-to-text-programma's, onder andere door alle DPG-redacties in België en Nederland. Sonix, dat draait op het taalmodel van Google, is gebruiksvriendelijk en kan goed overweg met onze taal. De makers beloven dat niemand toegang krijgt tot de opnames (tenzij de eigen medewerkers, mits toestemming) en dat die niet gebruikt worden om taalmodellen en systemen te trainen.

Prijs: 10 dollar per uur transcriptie, zonder vaste kost, of een maandabonnement van 16,50 dollar, plus 5 dollar per uur.

» sonix.ai

TRINT (CANADA)

Trint is opgericht door een voormalig oorlogsverslaggever, is in gebruik bij grote huizen als BBC, Reuters en Der Spiegel en werkt ook in het Nederlands accuraat. Het maakt gebruik van dezelfde technologie als Limecraft en draait op servers van Amazon. Op verzoek kan je echter wel je opnames laten verwijderen. Het grote nadeel is de hoge instapkost per maand.

Prijs: een maandabonnement van 48 euro, voor maximaal 7 transcripties, of 52 euro, zonder limiet. Maar je kan deze wel een week gratis uitproberen om te kijken of het bevalt.

» trint.com

MacWhisper

MACWHISPER (NEDERLAND)

Dit is een geval apart, want MacWhisper is een programma dat de transcriptie op je computer uitvoert, en dus niet op een server. Het is gebaseerd op het taalmodel van OpenAI. Zoals de naam al doet vermoeden, is dit enkel bruikbaar op een Mac. Dat moet er bovendien eentje zijn met behoorlijk wat rekenkracht, bij voorkeur meer dan 8GB.

Prijs: gratis met beperkt gebruik, of een professionele versie voor eenmalig 49 euro. Journalisten krijgen hem op verzoek voor de helft van de prijs.

» goodsnooze.gumroad.com/l/macwhisper

‘Plaats als medium een oproep voor nieuwe experts’

Elke Jeurissen is sinds 2021 projectmanager van de Expertendatabank, die ze samen met Mariam Harutyunyan beheert. De Expertendatabank werd opgericht door de Vlaamse overheid om meer diverse stemmen aan bod te laten komen in de media. Dit jaar kreeg de databank een grondige facelift. Hoe kunnen journalisten hun voordeel doen met deze database?

SELMA FRANSSEN

© Inge Wachtelaer

Hoe heeft de Expertendatabank zich ontwikkeld?

‘De Expertendatabank is in 2008 opgericht om journalisten en programmamakers te leiden naar experts die in de media niet, minder of op een stereotiepe manier in beeld komen. De focus lag op drie groepen: vrouwen, mensen met een beperking en mensen met een migratieachtergrond. Op initiatief van Bart Somers, toenmalig minister van Gelijke Kansen, werd besloten om die focus te verbreden. De Expertendatabank bevat nu een brede waaier aan deskundigen, terwijl de oorspronkelijke doelgroepen – vrouwen, mensen met een beperking en mensen met migratieroots – nog steeds goed vertegen-

woordigd zijn. We komen daarmee tegemoet aan wat journalisten zoeken: nieuwe perspectieven en frisse stemmen.’

Hoe kunnen journalisten hun voordeel doen met de Expertendatabank?

‘Als je originele verhalen wil brengen, is het belangrijk om toegang te hebben tot diverse perspectieven. Via de Expertendatabank vind je een breed scala aan deskundigen die niet overtuigd hoeven te worden: zij hebben zichzelf vindbaar gemaakt en willen hun kennis graag delen. Het zijn bovendien mediavaardige experts. Elke maand leiden we experts op via webinars – vaak in samenwerking met journalisten en rolmodellen – over

topics zoals hoe je een verhaal pitcht, hoe je een goed opiniestuk schrijft, of hoe je je expertise begrijpelijk maakt voor een breed publiek.'

MEER DAN 1400 EXPERTEN

De Expertendatabank is dit jaar vernieuwd. Wat is er verbeterd?

'De vernieuwde Expertendatabank is veel gebruiksvriendelijker: je kan nu eenvoudig zoeken op een thema, waarna je een overzicht krijgt van relevante experts met hun naam, foto en een korte omschrijving van hun expertise. In één klik kan je de contactgegevens van de expert die je zoekt ontvangen. Dit maakt het proces sneller en laagdrempeliger. De databank is ook inhoudelijk sterk uitgebreid. Je vindt er meer dan 1400 experts, van wie ongeveer de helft actief deelneemt aan onze webinars. Als journalisten slechts 10% van die actieve experts regelmatig zouden raadplegen, betekent dat al 70 nieuwe stemmen in de media.'

Waar rekruteren jullie experts?

'Er komen maandelijks ongeveer dertig nieuwe deskundigen bij, van experts die werken rond brede thema's die vaak in de media komen, zoals onderwijs, tot PhD'ers die zich verdiepen in niche-onderwerpen. Ze vinden ons via mond-tot-mondreclame of LinkedIn. Ook werken we samen met bestaande initiatieven. Denk aan Speakerbase, een platform voor keynote-sprekers, of auteurs van Lannoo Campus, die non-fictieboeken schrijven. Zij weten al hoe ze complexe materie begrijpelijk kunnen maken voor een breed publiek. Via organisaties zoals Women on Board, dat vrouwen in leidinggevende functies verenigt, A Seat at the Table, dat zich richt op jongeren uit Brussel, en het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (FWO), dat Vlaamse PhD-studenten financiert, vinden we experts die soms een duwtje in de rug

nodig hebben om hun kennis te delen. We begeleiden hen daar vervolgens bij.'

Wat houdt experts tegen om hun kennis te delen?

'Heel wat experts weten niet goed hoe redacties werken of wat journalisten van hen nodig hebben. Ze willen vooral hun eigen verhaal brengen, zonder na te denken over de relevantie ervan. We leren hen om de actualiteit te volgen en hun expertise daaraan te koppelen. Welke topics spelen in internationale media en zouden weleens kunnen overwaaien? Wat ontbreekt er nog dat zij kunnen bieden, zoals aanvullende cijfers, een toekomstprognose of een geheel nieuwe kijk op een actueel onderwerp? Journalisten zijn op zoek naar zulke puzzelstukjes die een verhaal compleet maken. We moedigen experts aan om actief contact op te nemen met redacties. Media kunnen overigens ook wat meer de hand reiken naar nieuwe experts. Ik zie in kranten vaak oproepen voor ervaringsdeskundigen, in de trant van 'was jij tijdens de bosbranden in Los Angeles?'. Waarom niet ook zulke oproepen plaatsen voor nieuwe experts?'

BETROUWBARE JOURNALISTIEK

Hebben media voldoende aandacht voor diversiteit?

'Genderdiversiteit lijkt gelukkig steeds meer de norm te worden in de media, maar de representatie van mensen met een migratieachtergrond of een beperking blijft achter. Deze groepen komen nog steeds vooral aan bod vanwege hun identiteit – denk aan moslims die vertellen over het einde van de ramadan – in plaats van hun professionele expertise. Dat dit soort stereotypering blijft bestaan, komt deels doordat mensen met een migratieachtergrond of beperking nog onvoldoende vertegenwoordigd zijn in redacties. Waar er een paar jaar terug veel aandacht was

We moedigen experts aan om actief contact op te nemen met redacties

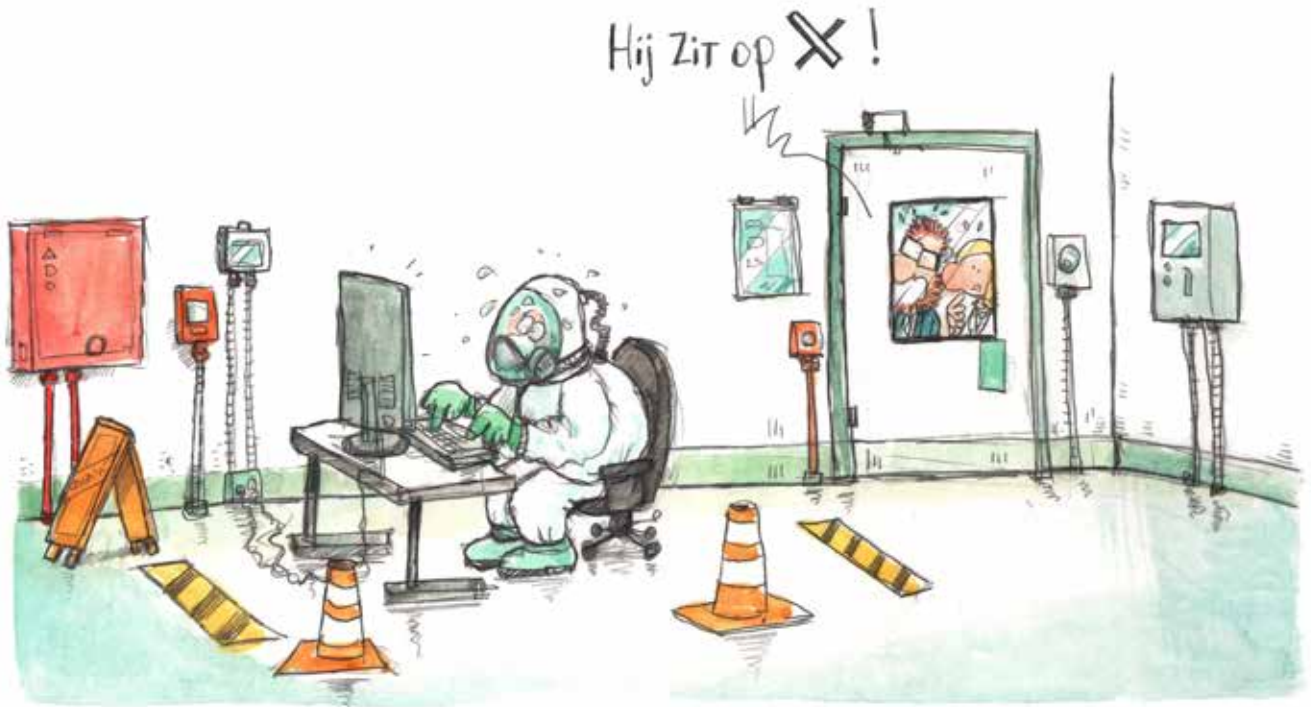
voor diversiteit en inclusie, is er nu bovendien een maatschappelijke tegenbeweging ontstaan. Media mogen daar niet in meegaan: als ze relevant willen zijn voor een breed publiek, moeten ze de diversiteit in de samenleving weerspiegelen.'

Wat heeft jouw betrokkenheid bij de Expertendatabank je geleerd over de journalistiek?

'Bovenal dat het beroep van journalist zwaar, ondergewaardeerd en vaak onderbetaald is. Ik zie hoe journalisten steeds meer moeten doen in minder tijd. En dat terwijl hun werk alleen maar crucialer wordt. Fake news kan via AI razendsnel en in allerlei vormen worden gegenereerd en wordt niet meer gescreend door grote sociale media-platformen, die onder het mom van vrije meningsuiting alles toelaten... Ik geloof dat we in 2025 meer dan ooit nood zullen hebben aan betrouwbare journalistiek.'

OPROEP

Wil je nieuwe experts leren kennen binnen een bepaald domein? Neem contact op via info@expertendatabank.be om een digitale speeddate op te zetten.

Bluesky is de place to be

Terwijl de exodus op X haast Bijbelse vormen aanneemt en Meta factchecks plots als een plaag beschouwt, zoeken steeds meer Vlaamse media en journalisten hun heil op Bluesky. 'Je leert er nieuwe mensen en ideeën kennen, iets dat bij X verdwenen is.'

STEVE VAN HERPE

De Vlaamse media die X de rug toekeren, zijn stilaan niet meer op twee handen te tellen. De gifspuiterij op het platform van Elon Musk duwt ook veel individuele journalisten naar de uitgang. Daarnaast deed de beslissing van Meta-baas Mark Zuckerberg om de samenwerking van Facebook met duizenden factcheckers (voorlopig niet in Europa) te stoppen, de wenkbrauwen fronsen in medialand. Ook

Instagram, WhatsApp en Threads maken deel uit van het Meta-imperium. In welke veilige socialemediahaven kan je als journalist dan nog aanmeren?

Het antwoord is: Bluesky. 'Dat wil een open sociaal netwerk zijn, waarbij al je posts en je volgers jouw eigendom blijven. Ook als je op een dag beslist om te verhuizen naar een ander platform, is dat geen probleem', legt Emily Liu, ex-journaliste bij The Washington Post en nu vertegenwoordigster van Bluesky, uit in een infosessie voor de European Foundation of Journalists (de EFJ verliet X begin december 2024 en is sindsdien actief op Bluesky).

De technologie die dat mogelijk maakt en die onder de motorkap van Bluesky zit, is het Advanced Trust (AT)-protocol. Liu maakt de vergelijking met je telefoon. 'Je

hebt je eigen telefoonnummer en je lijst met contacten. Ook al gebruik je verschillende providers, toch kan je probleemloos met elkaar bellen. Stel nu dat ik wil overstappen naar een andere provider omdat ik niet meer tevreden ben, dan kan ik mijn telefoonnummer en mijn contacten gewoon overzetten. Die concurrentie tussen providers is voordelig voor de gebruikers, en dat soort concurrentie hebben we al een tijdje niet meer op onze socialemedianetwerken.’

VAKSPECIALISTEN

Sinds de verkiezingsoverwinning van Donald Trump (en Elon Musk) begin november vorig jaar kreeg Bluesky een flinke boost. In december rondde het de kaap van 25 miljoen accounts. Dat is ook media-expert Ben Caudron niet ontgaan. ‘Eigenlijk zitten vakspecialisten al jaren op andere platformen dan X, eerst op Mastodon en nu op Bluesky. It’s happening over there! En een journalist wil toch dáár zijn waar het gebeurt. Als je nu nog actief blijft op X, geef je investeerders in het netwerk een reden om er geld in te blijven pompen. En er is ook het morele aspect: wil je actief blijven op een netwerk waarvan de grote man de Hitlergroet brengt?’

De reden dat veel journalisten zich vastklampen aan X, is dat ze daar nieuws kunnen rapen. Maar de ambitie van Bluesky is nu net om hét platform te worden waar je als eerste ‘breaking news’ leest. Emily Liu: ‘Het moet een plaats zijn waar je kan discussiëren over iets dat drie minuten geleden gebeurd is. Toen bijvoorbeeld de krijgswet in voege trad in Zuid-Korea, waren mensen op Bluesky er een uur eerder over aan het praten dan mensen op X.’

MEER ENGAGEMENT

In een recente column in De Morgen schreef de Nederlandse schrijver Ivo

Victoria: ‘Met veel minder volgers dan op X heb ik op Bluesky grotere zichtbaarheid, meer interactie en meer controle over wat ik wel of niet zie. Dus: meer nut, meer plezier. Bluesky stimuleert mijn nieuwsgierigheid, in plaats van ze te onderdrukken of te manipuleren.’

Dat het engagement op Bluesky hoger ligt dan op X, staft Liu met een voorbeeld van The Guardian, de Britse kwaliteitskrant die midden november als een van de eerste Europese media naar Bluesky migreerde.

De ambitie van Bluesky is om hét netwerk te worden waar je als eerste ‘breaking news’ leest

‘Ze maakten zélf bekend dat in hun eerste week er meer trafiek vanuit Bluesky naar hun online artikels was dan in een gemiddelde week in 2024 op X.’ Volgens Liu heeft dat ook te maken met het feit dat het algoritme van Bluesky niet noodzakelijk minder exposure geeft aan een post die een link bevat. Op LinkedIn en op X gebeurt dat wél, omdat de platformen niet willen dat je naar een externe site surft. ‘Bij Bluesky willen we je niet opsluiten’, aldus Liu.

PRACHTIGE BLOEMENWEIDE

Dat steeds meer mensen hun weg vinden naar Bluesky, heeft helaas ook een schaduwzijde. ‘Bluesky was in het begin het equivalent van een prachtige bloemenweide waar dialogen als vlindertjes rondfladderden, maar nu arriveren ook de trollen en de bots’, zegt Clo Willaerts, digitaal expert die de impact van technolo-

gie op onze manier van leven en werken onderzoekt. ‘Desalniettemin is het interessant voor journalisten omdat het aantal gebruikers van Bluesky een kritisch volume bereikt heeft. Zo leer je nieuwe mensen en ideeën kennen, iets dat bij X verdwenen is. Het beste feature van Bluesky vind ik ook dat er geen algoritme aan je wordt opgedrongen, maar dat je op basis van de parameters die je zelf instelt een feed kan maken of volgen.’ Een account maken op Bluesky is vrij eenvoudig. Eens dat gebeurd, heb je op je profiel twee standaard-tabs. De eerste is ‘following’: daar zie je alle posts van mensen/organisaties/... die je volgt. De tweede tab is ‘discover’. Daaronder staan drie soorten posts: (1) posts van mensen die je volgt; (2) posts die leuk gevonden worden door mensen die jij volgt; (3) trending posts op het hele netwerk, bv. breaking news. Verder kan je nog andere feeds volgen – er zijn er verschillende die een link hebben met nieuws en journalistiek.

Op Bluesky kan je ook startpakketten maken. Dat zijn lijsten van Bluesky-accounts die je kan aanbevelen aan andere mensen. De Nederlandse journaliste Saskia Dekkers maakte zo bijvoorbeeld een aantal lijsten van Nederlandse en Vlaamse journalisten/columnisten/podcastmakers die op Bluesky aanwezig zijn. Tik je in het zoekveld ‘journalist’ in en ga je dan naar de tab ‘personen’, dan krijg je een lijst van alle op Bluesky aanwezige journalisten.

Volg de VVJ
op LinkedIn

Volg de VVJ
op Bluesky

FOTOGRAAF

EMY ELLEBOOG

Soms kom je op plaatsen of ontmoet je mensen die iets met je doen. De shoot bij Willem Vermandere thuis was zo'n moment. Ik was nog niet echt bekend met zijn werk of zijn persoon, maar vanaf het moment dat ik een voet bij hem binnen zette, werd ik helemaal opgeslokt door de sfeer die daar hing. Hoe een schijnbaar gewoon woonhuis in Veurne plots een betoverende en inspirerende plaats werd met overal verborgen hoeken, zal me nog zeer lang bijblijven. Ik ben dankbaar dat deze job mij de kans geeft om zulke parels te mogen ontdekken.

SOFIE DEMEYER,
*Secretaris-generaal en
ombudsman, overloopt
de recentste uitspraken*

STIJN V. ↔ HLN.BE

EERDERE WEDERHOOR VOLSTAAT OMDAT OORSPRONKELIJKE BESCHULDIGINGEN IN LATERE ARTIKELN ALLEEN CONCRETER WERDEN GEMAAKT

De klacht betreft een artikelenreeks in hln.be. De reeks brengt het relaas van een zaak van online oplichting met cryptomunten naar aanleiding van de arrestatie van Stijn V. (klager) in Spanje. Volgens de artikelen is Stijn V. de hoofdverdachte. Het eerste artikel vermeldt dat hij als ex-profwieler ooit nog aan de zijde van Tom Boonen reed. In een interview van 2015 vertelde hij op de website van een van de verdachte cryptobedrijven dat 'The Wolf of Wall Street' zijn favoriete film is. Hln.be noemt hem vanaf het eerste artikel de Limburgse 'Wolf of Wall Street'. In het derde en vierde artikel getuigen slachtoffers van crypto-oplichting. Voor het vijfde artikel trok hln.be naar het resort in Spanje waar Stijn V. woont. De journalist schrijft dat hij sprak met meerdere getuigen die in Spanje slachtoffer werden van V. en zijn kompanen. Klager heeft het over meerdere beroepsethische fouten. De klacht is ongegrond.

Waarheidsgetrouwe berichtgeving

Naast de bronnen die in de artikelen ter sprake komen, heeft de journalist (van de eerste vier artikelen), zonder namen te noemen en in afwezigheid van klager en zijn advocaat, aan de rapporteringscommissie van de Raad toelichting gegeven over de off the record bron waarvan sprake in de repliek van hln.be en over de in het artikel geanonimiseerde getuigen. De Raad is van oordeel dat de journalisten over voldoende gezaghebbende, goed geïnformeerde, bij de zaak betrokken en van elkaar onafhankelijke bronnen beschikten om de inhoud van hun artikelen te onderbouwen en te staven. Klager trekt de bronnen in twijfel, maar geeft niet aan welke fundamentele fouten of onwaarheden in de artikelen zouden staan.

Op de passage waarin de journalist schrijft dat klager 'The Wolf of Wall Street' zijn favoriete film noemt, volgt de zin dat klager *met dergelijke glatte praatjes goedgelovige beleggers overhaalde*.

De journalist geeft hiermee een interpretatie van wat hij las in een interview met klager op de website van Crypto888, waarover de journalist schrijft, en de manier waarop hij klager een uiteenzetting hoorde geven in het promofilmje voor Emgoldex.com op YouTube, waarnaar het artikel linkt. In die context is het geoorloofd dat de journalist dit interpreteert als *glatte praatjes*.

Wederhoor

Voor de publicatie van het eerste artikel boden de journalisten de Spaanse advocaat van klager een loyale kans op wederhoor. Ze maken aannemelijk dat ze op het moment van de publicatie nog niet konden weten dat klager ook een Belgische advocaat had. Meteen na het contact met die Belgische advocaat kreeg klager een loyale kans op wederhoor. De journalisten namen de reactie van deze advocaat op in een update van het artikel en lieten de tekst bovendien vooraf door hem nalezen.

De oorspronkelijke beschuldigingen uit het eerste artikel werden concreter gemaakt in de volgende artikelen. De Raad is van oordeel dat er in de volgende artikelen geen nieuwe beschuldigingen worden geuit. Het eerdere wederhoor dat klager kreeg volstaat. Bovendien wordt de reactie van de advocaat in elk van de volgende artikelen hernomen.

Respect voor het privéleven

De artikelen vermelden klager met zijn voornaam, eerste letter van zijn familienaam, leeftijd en woonplaats. Bij vier van de vijf artikelen staat een geblurde foto uit zijn wielerveden. Klager verwees in het interview op de website van Crypto888 onder de titel 'Belgian Cycling Legend' zelf naar zijn wielerveden, waardoor de verwijzingen naar dat wielerveden in de artikelenreeks geoorloofd zijn. Gezien het gewichtig maatschappelijk belang van online cryptofraude en het gerechtelijk onderzoek ernaar is deze vorm van identificatie geoorloofd.

Ongegronde verdachtmakingen of beschuldigingen

De journalisten baseren zich op de tenlasteleggingen van het gerechtelijk onderzoek en de 58 ingediende klachten om hun artikelenreeks te onderbouwen. Klager maakt niet aannemelijk dat er in de berichtgeving sprake zou zijn van ongegronde verdachtmakingen en beschuldigingen in de zin van artikel 25 van de Code.

RELIA'S GERECHTSDEURWAARDERS &
GERECHTSDEURWAARDER JAN WOUTERS ↔ DOORBRAAK.BE

NAAM GERECHTSDEURWAARDER VERMELDEN IS GEORLOOFD

Het artikel gaat over de veroordeling van Wouters van Relias Gerechtshuizen door de tuchtcommissie van de Kamer van Gerechtshuizen. Hij kreeg een blaam en een boete van 1.000 euro in een zaak rond het onwettig aanleveren van persoonsgegevens aan het Britse incassobureau EPC, dat in opdracht van de Britse overheid verkeersboetes int. In een eerder artikel had N-VA Kamerlid Michael Freilich op doorbraak.be de handelwijze van het gerechtshuizenkantoor uitgelegd. In voorliggend artikel toont Freilich zich tevreden met de uitspraak van de tuchtcommissie, al zegt hij dat de boete iets forser had mogen zijn. Klagers hebben het onder meer over tendentieuze berichtgeving. De klacht is ongegrond.

De journalist staft aan de hand van het verslag van die commissie dat hij de inhoud van de uitspraak waarheidsgetrouw weergeeft. Klager onderbouwt niet welke ongegronde verdachtmakingen of beschuldigingen in het artikel zouden staan. Dat klager op het moment van publicatie van het artikel nog tegen de uitspraak van de tuchtcommissie in beroep kon gaan, doet daar niets aan af. Verder maakt het artikel een duidelijk onderscheid tussen de berichtgeving en analyse van de journalist en de opinie van Kamerlid Michael Freilich.

LEES DE VOLLEDIGE UITSPRAKEN
OP WWW.RVDJ.BE

De veroordeling van klager Jan Wouters gaat uit van de Kamer van Gerechtsdeurwaarders als sanctionerende instantie. Overeenkomstig de richtlijn bij artikel 20 van de Code was de journalist niet verplicht om hem een kans op wederhoor te bieden op de inhoud van de uitspraak. De journalist heeft dit toch gedaan en geeft de reactie van klager weer in het artikel. Er is dan ook geen sprake van een inbreuk op het principe van wederhoor. Het artikel schendt het privéleven en de menselijke waardigheid van klager

Jan Wouters niet. Klager staat op de website van het deurwaarderskantoor vermeld als stichter en oprichter. De tuchtcommissie heeft hem gesanctioneerd en zijn naam staat in de uitspraak. Wouters bekleedt als gerechtsdeurwaarder een maatschappelijk verantwoordelijke functie en het artikel gaat over de uitoefening van die functie. In deze context is het journalistiek geoorloofd om zijn naam en de naam van zijn kantoor te vermelden. Zijn collega's binnen het kantoor worden niet bij naam genoemd.

De Tijd en L'Echo reiken Changemakers-Awards uit

Voor het tweede jaar op rij gaan *De Tijd* en zusterkrant *L'Echo* op zoek naar 30 Belgische bedrijven die op basis van hun producten, diensten of technologie het meeste potentieel hebben om tegen 2030 de klimaatverandering af te remmen.

Beide bladen plaatsen deze 30 bedrijven in de schijnwerpers. 'We geloven er sterk in dat de sleutel tot de oplossing voor dit probleem ligt in de innovatieve kracht van ondernemers', aldus de respectievelijke hoofdredacteurs Peter De Groote en Paul Gérard. Een onderzoeksteam van de Universiteit Antwerpen (UA) haalt uit alle kandidaturen 30 nominaties. Dit jaar wordt ook rekening gehouden met het sociaal beleid: sociale verantwoordelijkheid, arbeidspraktijken, diversiteit en inclusie, welzijn van werknemers en betrokkenheid bij de gemeenschap.

Een vakjury onder leiding van hoogleraar milieu-economie Steven Van Passel (UA), waarin ook algemeen hoofdredacteur Isabel Albers zetelt, kiest uit deze 30 genomineerden de laureaten in de categorieën 'gevestigde bedrijven' en 'opkomende bedrijven'. Ze worden bekroond met een Changemaker Award. Er wordt daarnaast ook een publieksprijs uitgereikt waarvoor enkel de abonnees van beide kranten kunnen stemmen. De winnaars worden bekendgemaakt tijdens een event op 25 maart. (LV)

Meer info: changemakers.be

© Belga

IN & UIT HET VAK

CELIENTANGHE (28) WERKT ALS JOURNALIST
BIJ FOCUS & WTV

‘Ik vlieg door de dagen’

Tot mei 2023 was communicatiewetenschapper Celien Tanghe aan de slag bij de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij West-Vlaanderen. ‘Een job met veel voordelen en fijne collega’s. Toch miste ik iets.’ In het weekend freelance te ze voor Focus-WTV, haar vroegere stageplek. ‘Op de nieuwsdienst daar kwam een vacature vrij, maar ik twijfelde. Kon ik mijn goedbetaalde, vaste job zomaar achterlaten? Tegelijk wist ik: dit is mijn kans.’

Vandaag draait Celien televisiereportages voor het nieuws en schrijft ze online nieuwsartikels. ‘Mijn job is zeer gevarieerd. Ik interview ondernemers over de economische impact van Donald Trump, maar evengoed praat ik met een ex-speler van Cercle Brugge of cover ik Tien Om Te Zien.’

‘Tijdens m’n eerste maanden schoot ik weleens onscherpe beelden of blies de wind mijn haar voor de camera. Ik had nog nooit een camera vastgehouden of een reportage gemonteerd. Gelukkig had ik een goede mentor die me de kneepjes van het vak leerde. Onze journalisten draaien 80% van hun reportages zelf, zonder cameraman. Je leert snel en krijgt elke dag een nieuwe kans.’

‘Sommige verhalen blijven je bij. Een bakker die opnieuw moest beginnen na een zware brand bijvoorbeeld. Hij stond eerst weigerachtig tegenover een reportage, maar achteraf voelde ik veel appreciatie voor ons werk. Die dankbaarheid voelen we vaak. Mensen zijn blij als we langskomen. Dat maakt de job speciaal.’

Hoe blikt Celien terug op haar sprong? ‘Bij de overheid keek ik op de klok en dacht ik: is het nog maar elf uur? Nu denk ik vaak: oei, het is al vier uur. Als reporter vlieg je door de dagen. Ik heb nog geen moment spijt gehad.’ (TD)

Ben je ergens drie maanden aan de slag als journalist in hoofdberoep? Dan kan je het statuut van stagiair-beroepsjournalist aanvragen. Contacteer ons: info@journalist.be, 02 777 08 40

JOZEFEN VAN HUFFEL (38) DOET
COMMUNICATIE VOOR JONGERENPASTORAAL
KAMINO

‘Een interview kan ook geslaagd zijn als je geen vragen stelt’

Jozefien Van Huffel noemt zich ‘geen stereotiepe journalist’, hongerig naar nieuws noch gebeten door politiek. Tijdens haar master Journalistiek ontdekt ze haar interesse voor het kleine verhaal. ‘Het verhaal dat geen verhaal lijkt’, noemt ze het. ‘Ik leefde helemaal op tijdens een reportage over een krulbolclub. Voor dat kleine verhaal zat ik bij Kerk & Leven op mijn plek.’ Nochtans belandt ze daar toevallig - of door een goddelijke interventie, zo je wil. ‘Ik was te laat voor mijn ingangsexamen, waardoor ik nadien achteraan de rij stond bij het uitdelen van de stages. Vanuit een soort balorigheid noteerde ik *Kerk & Leven* als keuze. Bleek ik de eerste student ooit die daarvoor koos. Ik mocht meteen beginnen. Een week later, terwijl mijn medestudenten nog kortjes schreven, zat ik al in het kabinet van de staatssecretaris voor Asiel.’

Die start blijkt tekenend voor de kansen die ze krijgt. Haar stage gaat naadloos over in een vaste job. ‘Ik belandde in een warm nest, een coöperatieve redactie zonder ego’s. Nooit was er ruzie over de voorpagina. En als een geïnterviewde de Bijbel citeerde, kon ik altijd bij collega’s terecht voor context.’ Jozefien schrijft niet enkel over religie, maar ook over maatschappelijke en culturele thema’s. Tijdens persoonlijke interviews ‘mocht ik doorvragen naar wat iemand in het diepst beweegt.’ Ze bewaart warme herinneringen aan reportages, zoals die over de mensen die in Brussel verkrotte

IAK

huizen renoveerden om de woningnood te verkleinen. 'Zij hadden net zelf hun Belgische papieren gekregen, zochten hun weg nog, maar droegen toch al een enorm steentje bij. Ik zie me daar nog zitten in het stof op de grond, drinkend van fletse koffie uit een thermos.'

Voor een redacteur van *Kerk & Leven* gaan deuren open die voor leken gesloten blijven. Jozefien gaat op audiëntie bij een eindeloze stoet aan bisschoppen, paters en priesters. Vooral de zusters blijven haar bij. 'Omdat bij hen altijd wel een wijsheid te rapen viel, ook over het leven dat ze zelf niet leidden. Hun analyses waren vaak verrassend scherp.' Jozefien herinnert zich hoe de zusters kritische noten plaatsten bij sociale media lang voordat het een maatschappelijke discussie werd. 'Zij zagen toen al hoe sociale media mensen opslochten, hoe gsm's hun dag in stukjes braken.'

De switch komt na bijna vijftien jaar even onverwacht als de start. 'Op een vrijdagnamiddag werden hoofd- en eindredacteur ontslagen. De eindredacteur zat midden in een stuk dat hij niet meer mocht afwerken. De sfeer veranderde en ik wilde niet kijken hoe de boel ten onder zou gaan. Daarom nam ik ontslag.' Na een lange opzegperiode krijgt Jozefien op één dag tijd twee aanzoeken: een om mee te werken aan een boek over innovatieve projecten in parochies, een ander om de communicatie te verzorgen voor wat dan nog jongerenpastoraal IJD is, intussen Kamino. Jozefien zegt ja op alles, inclusief een tijdelijke opdracht in een middelbare school. 'Ik had nooit iets anders gedaan dan journalistiek, dus wilde ik een antwoord krijgen op de vraag: wie ben ik als ik geen journalist ben?'

Kamino staat jongeren bij - niet enkel in het geloof, maar ook in het leven. Jozefien komt er terecht in een kleine organisatie, waar ze verschillende taken op zich neemt, van nieuwsbrieven tot sociale media, van speeches tot zelfs lay-out. 'Door mijn media-ervaring kan ik goed inschatten wat

JOZEFIE VAN HUFFEL

VROEGER

Redacteur voor *Kerk & Leven*

NU

Communicatie bij jongerenpastoraal Kamino, het vroegere IJD

journalisten nodig hebben, maar evengoed help ik collega's met aankondigingen. Eigenlijk verschilt dat niet zoveel van interviews: ik help hen met het verwoorden van hetgeen ze willen zeggen. Hoewel ik niet noodzakelijk een job in hetzelfde domein zocht, helpt het dat ik de woordenschat en de omgeving ken. Zo moest ik meteen de communicatie over de Wereldjongerendagen in Lissabon doen, van thuis uit. Dat was nooit gelukt als ik die wereld niet vooraf al kende.'

Ik wilde weten: wie ben ik als ik geen journalist ben?

Beginnende journalisten wenst ze vooral een open blik toe. 'Sommige journalisten, ook studenten, stellen hun vragen bevooroordeeld. Terwijl: een interview kan ook geslaagd zijn als je nul vragen stelt. Sommige mensen hebben zo'n sterk verhaal dat je enkel moet luisteren. Met die vooroordelen werk je jezelf dan tegen. De beste journalisten zijn net verwonderd over wat er op hun pad komt.' (TP)

Op 8 februari werden de winnaars van de Kastaars, de mediaprijzen van VRT, DPG Media, Play Media en Streamz, bekendgemaakt. Het publiek kon stemmen in zeven categorieën: mediapersoonlijkheid (winnaar: **Daphne Agten**), televisieprogramma (De Verraders), fictiereeks (Chantal 2), nieuwkomer (De expeditie: Groenland), radioprogramma (Vincent live), podcast (Vik & Gert) en content creator (**Timon Verbeeck**). In drie andere categorieën duidde jury's van de verschillende mediahuizen een winnaar aan. Zo ging de impactprijs naar **Eric Goens** voor 'Het conclaaf', de doorbraakprijs naar **Manu Van Acker** en de carrièreprijs naar **Gert Verhulst**.

VRT NWS-journalist **Tim Verheyden** kreeg een erebachelor van de Karel de Grote Hogeschool in Antwerpen. Hij werd onderscheiden voor zijn bijdrage aan de onderzoeksjournalistiek en zijn inspanningen om thema's zoals desinformatie en de impact van digitale technologie toegankelijk te maken.

In de marge van de verkiezing van de Vlaamse Reus, een prijs die jaarlijks een uitzonderlijk figuur in de Belgische sportwereld bekroont (dit jaar: **Jan Vertonghen**), vielen ook twee mensen uit de sportjournalistiek in de prijzen: **Niels Vlemminckx** van *Het Laatste Nieuws* werd 'Sportjournalist van het Jaar' en **Peter De Voecht** 'Sportfotograaf van het Jaar'.

In Nederland won **Frank Heinen** het jubileumseizoen van *De Slimste Mens*,

(Z)ONDER EMBARGO

waaraan alleen voormalige winnaars en finalisten meededen. Heinen is een... sportjournalist en auteur, onder meer bekend van het boek 'Buiten de lijnen'. Nadat **Aster Nzeyimana** in België de laureaat werd, is het duidelijk: de slimste mensen ter wereld zijn sportjournalisten.

Goed nieuws trouwens voor studenten die dromen van sportjournalistiek: hogeschool Thomas More lanceert vanaf september een uniek eenjarig postgraduaat Sportjournalistiek. Na dat jaar is het de bedoeling dat de studenten meteen klaar zijn voor de arbeidsmarkt.

Op het Gala van de Gouden K's, de awardshow van Ketnet, werd Karrewiet twee keer gehuldigd. Er ging een gouden K naar het online kanaal van het programma en eentje naar Karrewiet-anker **Jelle Mels**. Mels werd 'de Ketnet-ster van het jaar'. 'Dat kinderen zo mee zijn met het nieuws dankzij Karrewiet, is fantastisch', reageerde hij.

Uit documenten van de Syrische inlichtingendienst die *Knack* kon inkijken, bleek dat VRT-journalist **Rudi Vranckx** op een zwarte lijst stond van het regime van **Bashar al-Assad** in Syrië.

Sinds 1 februari is **Judit Verstraete** de nieuwe ombudsvrouw van VRT NWS. Ze volgt **Bert Lauwers** op. Ze beantwoordt samen met het team niet alleen klachten van nieuwsgebruikers, maar houdt ook de redactie op de hoogte van wat er leeft bij het publiek.

Een opmerkelijk initiatief bij De Standaard: abonnees krijgen er sinds midden januari een jaag lang de toegang tot alle artikels van *The New York Times*. Hoofdredacteur **Karel Verhoeven** wil dat zijn lezers het presidentschap van **Donald Trump** niet alleen vanuit Belgisch en Europees perspectief kunnen volgen, maar ook met Amerikaanse bril.

Sinds 1 januari van dit jaar is **Marie Geukens** hoofdredacteur van MO en MO.be. Ze volgt **Jago Kosolovsky** op. De 54-jarige Geukens heeft al een gevarieerde carrière achter de rug. Ze woonde en werkte achtereenvolgens in Hongarije, Syrië, Canada, België en Rwanda, als leerkracht, resettlement officer bij UNHCR en redactrice voor het Engelstalige televisiemagazine *Fans of Flanders* op OP12 en Canvas.

Stoelendans in het commerciële tv-landschap: **Annick Bongers**, ex-programmadirecteur bij Play Media, verhuist naar VTM. Bongers wordt er verantwoordelijk voor de inhoudelijke beslissingen over alle digitale platformen van VTM, dat vooral met het streamingplatform VTM GO stevig inzet op een digitale toekomst. Bij Play Media wordt ze vervangen door **Lieve Vyverman**, die bijgestaan wordt door **Ken Ceulemans** (programmatiestrategie) en **Kristof Demasure** (actua- en informatiestrategie).

De VVJ is gestart met het updaten van de brochure 'Praktijktafelen voor freelancejournalisten in de Vlaamse nieuwsmedia'. We willen

een inkijk geven in hoe freelancejournalisten worden vergoed in de sector. In een van de volgende nummers geven we een sneak preview.

De VVJ Academy en het Center for Journalism Studies aan de Universiteit Gent doen tijdens dit voorjaar een onderzoek naar de impact van generatieve AI op de werkgelegenheid. **Emma Verhoeven** (UGent) zal het onderzoek over de impact van AI uitvoeren. Emma behaalde haar doctoraat aan de Universiteit Antwerpen in 2024 met een proefschrift over inclusieve journalistiek rond LGBTI-thema's. Daarvoor werkte ze als journalist bij *De Standaard* en als eindredacteur bij *Gazet van Antwerpen*. Journalisten die graag deelnemen aan het onderzoek kunnen een mail sturen naar emma.verhoeven@ugent.be.

Eind januari overleed journalist en televisiemaker **Bart Van Doorne** (53) onverwacht. Hij werd bekend als correspondent voor VTM NIEUWS in New York, een functie die hij opnam kort na de aanslagen van 11 september 2001. Daarnaast was hij onder meer hoofdredacteur bij het actualiteitsprogramma *Telefacts* en de krant *De Morgen*, maar ook chef nieuws bij VTM NIEUWS. Ook **Willy Depraetere** (66) en **Hilde Van den Eynde** (62) gingen van ons heen. Depraetere was 35 jaar journalist voor *Het Nieuwsblad* en *De Krant van West-Vlaanderen*. Van den Eynde was 36 jaar wetenschapsjournaliste bij *De Standaard*. De VVJ wenst de families van de overledenen veel sterkte.

Freelance verloning bij HLN Regio: hoe zit het precies?

In De Journalist nr 251 van september 2024 zei Amber Gys in de rubriek 'Uit het vak' dat ze als regiojournalist bij Het Laatste Nieuws zes stukken per dag moest schrijven en dat ze daarmee 100 euro per dag verdiende. Lien Henderickx, chef regio bij HLN, reageert.

CHARLOTTE DEPREZ

Bij *Het Laatste Nieuws* spelen freelance regiojournalisten een cruciale rol in de berichtgeving van lokaal nieuws. Meer dan honderd freelancers leveren dagelijks artikels aan, maar hun vergoeding is al langer een discussiepunt. Uit een rondvraag van de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ) blijkt dat het starters-tarief tussen de 20 en 24 euro per artikel ligt.

Volgens chef regio bij HLN Lien Henderickx kloppen die bedragen al lang niet meer. De exacte bedragen wil ze niet kwijt om concurrentiële redenen. 'Maar niemand verdient nog minder dan 24 euro per stuk. En bij minstens de helft van mijn team is dat meer dan 30 euro', verzekert ze. Dat bedrag is een totaalvergoeding, inclusief tekst, foto en soms video. Al is een eigen foto nemen niet altijd nodig. 'In het beste geval gaat de journalist ter plaatse, maar dat lukt niet altijd. Heel vaak levert de geïnterviewde dan zelf een foto aan', legt Henderickx uit.

HLN verwacht dat freelancers gemiddeld 130 artikels per maand aanleveren. 'We mikken op een mix van vier à vijf stukken per dag: een hoofdartikel met minstens een interview en een nieuwe foto, en drie tot vier kortere stukken op basis van persberichten, gemeentelijke agenda's of andere doorgegeven informatie. Die kortere stukken vergen een pak minder werk, maar het tarief blijft hetzelfde', aldus Henderickx.

Om beginnende freelancers te ondersteunen, biedt HLN een financiële buffer in de

eerste drie maanden. 'We spreken met starters een plafond van 150 stukken af, maar we weten dat ze dat niet altijd halen. Ze missen snelheid en contacten. In de praktijk zien we soms dat iemand hard gewerkt heeft, en toch maar 30 stukken haalt. In de eerste drie maanden trekken we het tarief voor de geproduceerde stukken dan op tot het afgesproken factuurbedrag.' Al erkent Henderickx dat het starterstarief niet hoog ligt. 'Je moet er wel rekening mee houden dat het gebaseerd is op iemand die nog niets heeft bewezen. In de beginjaren verdien je niet veel, maar je kunt er wel van leven. En voor goede freelancers is het mogelijk om na verloop van tijd echt goed te verdienen. Het tarief kan door de jaren heen oplopen tot 60 of zelfs 70 euro per stuk, afhankelijk van de kwaliteit.'

WERKDruk

Henderickx benadrukt dat de freelancers daarnaast voor andere opdrachtgevers kunnen werken. Maar de vraag is of dat wel mogelijk is, als er van hen wordt verwacht om 150 artikels per maand af te leveren. 'De meeste van onze freelancers hebben nog andere opdrachtgevers. Het zijn er niet veel, maar dat zal elders hetzelfde zijn', zegt Henderickx.

De werkdruk bij HLN kwam eerder onder vuur te liggen. In een artikel in De Journalist getuigde ex-freelancer Amber Gys over wekenlange werkdagen zonder rust. Henderickx noemt dit uitzonderlijk. 'Niemand moet zeven op zeven beschik-

baar zijn. We werken in teams per regio en spreken met de journalisten duidelijk af wie van dienst is. In principe werkt een journalist gemiddeld maximaal één week maand in de avond en in het weekend.' Extra vergoedingen voor nacht- en weekendwerk zijn er niet, al zou dit ingecalculeerd zijn in het tarief. 'Faits divers-journalisten, die vaker nachtwerk doen, krijgen uitzonderlijk hogere vergoedingen', zegt Henderickx. 'Bovendien passen we een correctiemechanisme toe. Wie 's nachts een moordzaak verslaat, hoeft de volgende dag geen extra stukken te schrijven. We betalen dan meer voor het stuk dat 's nachts werd gemaakt.'

FREELANCE VERSUS VAST CONTRACT

Volgens Henderickx is een job bij HLN regio een kans om veel ervaring op te doen. 'Ikzelf ben mijn carrière ook begonnen met een interimcontract. Het loon was niet om over naar huis te schrijven, maar de ervaring leert dat er na verloop van tijd een evolutie in zit. In de beginjaren verdien je niet veel, maar als je goed bent, kan je er op termijn een degelijk inkomen en carrière mee opbouwen.'

Al is de kans op een vast contract bij HLN voor regiojournalisten klein. 'De groep vaste journalisten krimpt overal', zegt Henderickx. 'Freelancen is logischer voor regiojournalisten: ze kunnen flexibel inspelen op lokaal nieuws. Bij nationale journalisten is dat minder het geval. Zij zijn vaker in vaste dienst, maar hebben ook minder vrijheid.'

SCHRIJF JE IN VOOR HET VVJ ACADEMY EVENT:

Transparante inzet van AI op redacties: onderzoek en reflectie

Het programma

- **10u** – Intro
Charlotte Michils, algemeen secretaris VVJ
- **10u15** – Setting the scene met een aantal recente studies over verantwoord en transparant AI-gebruik op redacties (onderzoekers Astrid Vandendaele, Kristin Van Damme en Stephanie D'haeseleer)
- **11u15** – Pauze
- **11u30** – Debat over de onderzoeksbevindingen met de sector: Tessa Coeckelberghs (De Morgen, chef nieuws), Karel Degraeve (VRT NWS, chef digitale projecten en innovatie), Tatjana Vandenplas (VRT, hoofd AI) en Michiel De Smet (Knack, art director)
- **12u30** – Lunch

Wanneer?

Donderdag 8 mei
10-13 uur

Waar?

Huis van de Journalist,
Zennestraat 21,
1000 Brussel

schrijf je in via de QR-code

Deelname is **gratis** maar je moet je vooraf inschrijven.

Vlaamse Vereniging
van Journalisten
VZW ERKEND ALS BEROEPSVERENIGING

Vlaanderen
verbeelding werkt